

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OBRAMBO

KABINET MINISTRA

Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana

T: 01 471 23 73

F: 01 471 29 78

E: glavna.pisarna@mors.si

www.mo.gov.si

Številka: 024-8/2020-10

Datum: 13. 08. 2020

**PREDLOG VSEBIN S PODROČJA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN
POMOČI ZA UVRSTITEV V EKP 2014 – 2020, VFO 2021 – 2027 IN
NG EU**

mag. Damijan Jaklin
državni sekretar
vodja delovne skupine #NGS3-MORS

Kazalo

1.	UVOD	3
2.	PREDSTAVITEV PROBLEMATIKE	5
2.1	PODNEBNE SPREMEMBE IN NJIHOV VPLIV NA NARAVNE NESREČE	5
2.1.1	Posledice podnebno pogojenih naravnih nesreč in njihov vpliv na družbo	7
2.1.2	Poplave	11
2.1.3	Žled	13
2.1.4	Veliki požari v naravnem okolju	16
2.2	VKLJUČENOST SISTEMA ZAŠČITE IN REŠEVANJA V PRIMERU NEVARNIH BOLEZNI	18
3.	OBSTOJEČE STANJE NA PODROČJU ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI	23
4.	VIZIJA IN CILJI	26
4.1	VIZIJA	26
4.2	STRATEŠKI CILJI	26
4.3	OPERATIVNI CILJI	26
5.	PREDLAGANE REŠITVE	27
5.1	VZPOSTAVITEV INFRASTRUKTURNIH IN INFORMACIJSKO-KOMUNIKACIJSKIH POGOJEV ZA BOLJŠE SPREMLJANJE, PRIPRAVLJENOST IN ODZIV SIL ZA ZAŠČITO IN REŠEVANJE NA PODNEBNO POGOJENE NESREČE	27
5.2	VZPOSTAVITEV IN DOGRAJEVANJE INFRASTRUKTURNIH POGOJEV ZA BOLJŠO USPOSOBLJENOST SIL ZRP NA DRŽAVNI, REGIONALNI IN LOKALNI RAVNI	30
5.2.1	Podcenter za protipoplavno zaščito (PCPPZ) v SV Sloveniji	30
5.2.2	Podcenter za usposabljanje za ukrepanje ob žledu in ujmah na Kočevskem (PUŽUK)	33
5.2.3	Podcenter za požare v naravi Sežana	34
5.3	ZAGOTAVLJANJE USTREZNE OPREME ZA IZVAJANJE NALOG NA PODROČJU ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI V POVEZAVI Z ODZIVOM NA PODNEBNO POGOJENE NESREČE NA DRŽAVNI, REGIONALNI IN LOKALNI RAVNI	36
5.4	PRIPRAVA IN NADGRADNJA USPOSOBLJANJ TER UČNIH PRIPOMOČKOV ZA IZOBRAŽEVANJE IN USPOSOBLJANJE SIL ZA ZRP VEZANIH NA ODZIV V PRIMERU PODNEBNO POGOJENIH NESREČ	39
6.	SKLEP	42
7.	PREDLOG STRUKTURNIH REFORM – program NG EU	45
1.	Opolnomočenje nacionalnega organa CZ za odzivanje na nesreče in druge izredne dogodke znotraj državne uprave	46
2.	Vloga poveljnikov in štabov CZ	47
3.	Izboljšana učinkovitost lokalnega in regijskega odziva na izredne dogodke	47
4.	Uveljavljena enotna metodologija vodenja odziva na izredne dogodke	48

1. UVOD

Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju Vlada RS) je v mesecu juliju 2020 izvedla delovni posvet članov vlade z namenom predstavitve stanja na področju črpanja sredstev Evropske kohezijske politike (EKP) v obdobju 2014 – 2020, stanja priprave na koriščenje sredstev večletnega finančnega okvirja (VFO) 2021 – 2027 in instrumenta za okrevanje – NextGenerationEU (NG EU).

VFO 2014-2020 1,9 mrd EUR SVRK	NG EU 5,7 mrd EUR SVRK, MF, MZI, MGRT	VFO in SKP 2021-2027 2,9 mrd EUR; 1,6 mrd EUR SVRK, MKGP
• Dodelitev vseh sredstev • Prerazporeditve na „ready to go“ projekte	• React EU • JTF • RRF • Razvoj podeželja	• Programiranje po ciljih politik in specifičnih ciljih • Nabor vsebin je pripravljen

Slika 1: Predlog organizacije za črpanje evropskih sredstev na ravni RS

Kot pomemben organizacijsko izvedbeni ukrep Vlade RS sta bili ustanovljeni delovni skupini **#NGS1** in **#NGS2** za pripravo Nacionalnega načrta za okrevanje in odpornost ter pripravo nabora in spremljanja izvajanja pomembnih projektov / programov v okviru NG EU.

Delovno skupino **#NGS1** vodi Predsednik Vlade RS, delovno skupino **#NGS2** pa vodi državna sekretarka Službe Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko (v nadaljevanju SVRK) v skupino pa so vključeni posamezniki iz ministrstev in vladnih služb, ključnih za črpanje EU sredstev: Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo (v nadaljevanju MGRT), Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve (v nadaljevanju MDDSZ), Ministrstvo za okolje in prostor (v nadaljevanju MOP), Ministrstvo za finance (v nadaljevanju MF), Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju MKGP), Ministrstvo za zdravje (v nadaljevanju MZ), Ministrstvo za infrastrukturo (v nadaljevanju MZI), Ministrstvo za zunanje zadeve (v nadaljevanju MZZ), Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport (v nadaljevanju MIZŠ), Ministrstvo za kulturo (v nadaljevanju MK), Ministrstvo za javno upravo (v nadaljevanju MJU), Ministrstvo za pravosodje (v nadaljevanju MP), Ministrstvo za obrambo (v nadaljevanju MORS), Ministrstvo za notranje zadeve (v nadaljevanju MNZ), Služba Vlade RS za zakonodajo (v nadaljevanju SVZ) ter Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Sprejeta so bila priporočila in časovnica priprave posameznih osnutkov dokumentov:

- **Priprava Nacionalnega načrta za okrevanje in odpornost, ki upošteva:**
 - Nacionalna priporočila – semester EK
 - Krepitev rasti
 - Krepitev zaposlenosti
 - Ekonomsko in socialno odpornost
 - Zeleno in digitalno transformacijo
- Sprejet bo na ES s kvalificirano večino na predlog EK.
- V letu 2022 bodo Načrti revidirani in posodobljeni. Za leto 2023 bo alokacija narejena 30. 6. 2022 na osnovi izgube BDP 2020-2021.
- Časovnica:
 - 20. 8. 2020: sestanek z župani in regionalnimi razvojnimi agencijami (v nadaljevanju RRA)
 - 24. 8. 2020: sestanek koalicije

- 27. 8. 2020: Načrt za okrevanje in odpornost obravnavan na seji Vlade RS
- **Priprava sprememb operativnega programa (v nadaljevanju OP) in preprogramiranje VFO 2014-2020**
 - Potrjena sprememba OP za Covid-19 - 19. 6.
 - Rok: 31. 12. 2020.
- **Priprava Partnerskega sporazuma in potrebnih dokumentov za programiranje VFO 2021-2027**
 - Ključni poudarki so odporna, zelena in digitalna EU.
 - Programiramo po šestih ciljih politik (pametna, zelena, povezana, socialna Evropa, Evropa bližje državljanom in prehod na brezogljično družbo).
 - Rok za program, z vsemi spremljajočimi dokumenti je 31. 12. 2020.

Kot odziv na izpostavljene izzive je minister za obrambo RS ustanovil delovno skupino **#NGS3-MORS** za spremljanje, pripravo in izvajanje vsebin zaščite in reševanja v okviru evropske kohezijske politike, sredstev rescEU in drugih evropskih sredstev. Glavna naloga delovne skupine je pravočasna in strokovno usklajena priprava ustreznih dokumentov ter podlag za uvrstitev vsebin zaščite, reševanja in pomoči (v nadaljevanju ZRP) v vse našete programske in izvedbene dokumente RS v okviru EKP 2014 – 2020, VFO 2021 – 2027 ter instrument NG EU.

Delovno skupino po sklepu ministra št. 024-16/2020-2 z dne 31. 7. 2020 sestavljajo:

- mag. Damijan Jaklin, državni sekretar MORS, vodja delovne skupine,
- Leon Behin, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, namestnik vodje delovne skupine,
- Darko But, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, član,
- Uroš Korošec, Direktorat za logistiko, član,
- mag. Marko Doblekar, Sekretariat generalnega sekretarja, član,
- Srečko Šestan, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, član,
- mag. Tomaž Mlinarič, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, član,
- mag. Milena Dobnik Jeraj, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, članica,
- mag. Domen Torkar, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, član,
- Nataša Moškun, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, članica,
- Anica Ferlin, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, članica,
- mag. Martin Smodiš, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, član
- Olga Andrejek, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, članica.

Pri pripravi predloga vsebin s področja ZRP so poleg članov delovne skupine **#NGS3-MORS** sodelovali tudi:

- mag. Stanislav Lotrič, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje,
- mag. Srečko Kravcar, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje,
- Luka Duh, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje,
- Branko Sojer, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje,
- Rudolf Golob, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje,
- Matjaž Domijan, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje,
- Tanja Tofil, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje.

Pripravljeni predlogi za vključitev v EKP, VFO 2021-2027 in NG EU ter vsebina dokumenta so nastali pod okriljem delovne skupine **#NGS3-MORS** in izvirajo iz ključnih normativno-pravnih, strateških in drugih dokumentov na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (v nadaljevanju VNDN), kot so Resolucija o nacionalnem programu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v letih od 2016 do 2022 (Uradni list RS, št. 75/16), Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno

besedilo, 97/10 in 21/18 – ZNOrg; v nadaljevanju ZVNDN), državne in posamezne ocene ogroženosti, tveganj ter zmožnosti odzivanja itn. Predlog upošteva vse nevarnosti naravnih in drugih nesreč, ki ogrožajo ljudi, živali, premoženje, kulturno dediščino in okolje, pri čimer se osredotoča na ključne izzive sedanjega časa, ki ga predstavljajo še vedno trajajoča epidemija COVID-19 ter vedno bolj pogoste, kompleksne podnebno pogojene nesreče z velikimi in multiplikativnimi učinki. Usmerjen je h krepitvi odpornosti in okrevanju po epidemiji ter hitremu, učinkovitemu in koordiniranemu odzivu na podnebno pogojene izzive in nesreče. Predlogi sledijo trenutno izvajanim oziroma načrtovanim aktivnostim na področju organiziranja, opremljanja in usposabljanja sil ZRP na ravni države (iz seznama pomembnih investicij Vlade RS za zagon gospodarstva po epidemiji) in EU (kandidatura RS za rescEU stockpiling), pa tudi sprejetim mednarodnim sporazumom, sklepu št. 1313/2013/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite (z dopolnitvami in spremembami), Sendajskemu okvirju za zmanjševanje tveganj nesreč za obdobje 2015-2030 in upošteva načela Agende 2030 za trajnostni razvoj. Vsebina predloga je osredotočena na tiste podnebno pogojene nevarnosti, ki jih ni mogoče odpraviti, zato je ob njihovem pojavu potrebno učinkovito in hitro odzivanje.

2. PREDSTAVITEV PROBLEMATIKE

Slovenijo ogrožajo predvsem nesreče, kot so poplava, potres, pojav nalezljivih bolezni pri ljudeh, kateremu smo priča ob trenutno trajajoči epidemiji COVID-19, veliki požari v naravnem okolju, suša, neurja, plazovi zemljin in kamnin, blatni tokovi, jedrska ali radiološka nesreča, nesreča na morju, železniška nesreča in nesreča v železniških predorih, prometna nesreča na avtocestah in hitrih cestah z velikim številom poškodovanih ter nesreče v cestnih predorih, snežni plazovi, nesreča z nevarnimi snovmi, visok sneg, žled, posebno nevarne bolezni živali in nekatere druge nesreče.

Škoda, ki jo pri nas povzročajo naravne in druge nesreče, je vsako leto precejšnja. Največja je bila v letih, ko so se zgodile večje nesreče, na primer leta 1976 in 1998 po potresih v Posočju, leta 1990, 1998, 2007, 2010 in 2012 zaradi poplav, leta 2014 pa zaradi žledu (URSZR, 2014). Navedeno dokazuje, da največjo škodo in posledice v RS v zadnjih treh desetletjih prinašajo podnebno pogojene nesreče, kot so poplave in žled. Podnebno pogojene nesreče so tudi čedalje bolj pogoste, njihovo tradicionalno območje nastanka pa se širi, kar je zelo očitno tudi pri požarih v naravnem okolju, pri katerih so posledice oziroma škoda sicer manjši, je pa verjetnost njihovega nastanka zelo velika. Naraščanje trenda podnebno pogojenih nesreč je na ozemlju RS po napovedih strokovnjakov pričakovano tudi v naslednjih letih in desetletjih, saj se ozračje nad kopenskimi in severnimi deli zemlje (severno od ekvatorja) segreva močnejše. V RS se ozračje segreva hitreje od svetovnega povprečja, k nastanku vse bolj pogostih in uničujočih podnebno pogojenih nesreč, kot so toča, vetrolom, žled, poplave, suša in požari v naravnem okolju pa prispeva tudi razgiban relief, ki ovira dotok zraka (Kajfež Bogataj, L., 2020; Tavčar, B., 2020).

2.1 PODNEBNE SPREMEMBE IN NJIHOV VPLIV NA NARAVNE NESREČE

Podnebne spremembe na zemlji so stalnica, naravnim vzrokom zanje se v zadnjih sto letih pridružuje človek s svojim delovanjem. Zaradi prekomerni izpustov toplogrednih plinov se ozračje hitreje segreva in vpliva na spremembe podnebja. Po podatkih strokovnjakov (Kajfež Bogataj, L., 2020) se kopno segreva hitreje kot morje, severni predeli močnejše kot južni, kar pomeni, da se tudi ozračje v Sloveniji segreva močnejše. Dvig temperature vpliva na druge dejavnike, kot je sprememba vodnega kroga, zaradi česar se pojavljajo suše, poplave, neurja, itn. Podnebne spremembe vplivajo tako na vsakodnevno življenje ljudi, (posledice naravnih nesreč,

pomanjkanje vode, hrane, nalezljive bolezni...), kot tudi družba, kjer so prizadeti različni sektorji (kmetijstvo, gozdarstvo, vodno gospodarstvo, gradbeništvo, energetika, zdravstvo...). Ranljivost posameznika in družbe se povečuje, še zlasti v gospodarsko manj razvitih državah. Krepijo pa se prizadevanja za zaustavitev procesov segrevanja ozračja in prilagajanjem posameznika in družbe na podnebne spremembe.

Tako prilagoditev je potrebno izvesti tudi znotraj sistema VNDN v Sloveniji, in sicer tako na področju preventive, pripravljenosti, odziva/ukrepanja ob nesrečah ter sanaciji po nesrečah. Na področju preprečevanja nesreč še vedno ne dosegamo želenih rezultatov, prav tako odpravljanje posledic nesreč poteka prepočasi in nemalokrat se zgodi, da se na določenem območju ponovi nesreča, preden se zaključi sanacija. To pomeni, da moramo veliko naporov, materialnih in finančnih sredstev ter človeških virov vlagati v nadgradnjo pripravljenosti na nesreče in hiter ter učinkovit odziv, ko se le-te zgodijo.

Podatki o pogostosti pojavov naravnih nesreč, ki jih povezujemo s podnebnimi spremembami oziroma tako imenovanih podnebno pogojenih nesreč kažejo, da se le te pojavljajo v krajših časovnih intervalih, da so območja, ki jih zajamejo obsežnejša, škoda, ki jo povzročajo, pa iz leta v leto višja. Ker tudi v prihodnje ni zaznati trenda zmanjševanja nesreč, moramo tako posamezniki kot družba zmanjševati dejavnike, ki vplivajo na segrevanje ozračja, izvajati aktivnosti za preprečevanje nesreč in zviševati odpornost na naravne nesreče. Slovenija je kot članica EU, OZN in drugih mednarodnih organizacij ter združenj na področju zmanjševanja vpliva na podnebne spremembe dolžna spoštovati zaveze, ki jih je sprejela.

Na mednarodni ravni so usmeritve za obvladovanje tveganja nesreč zbrane v okviru Sendajskega okvira za zmanjšanje tveganja nesreč 2015-2030, ki so ga države članice Združenih narodov (v nadaljevanju ZN) sprejele na tretji svetovni konferenci ZN o zmanjševanju tveganja nesreč marca 2015 v Sendaju na Japonskem in ga je junija 2015 potrdila Generalna skupščina. Evropska Unija je na konferenci v Sendaju prvič nastopila s skupnim stališčem. Sendajski okvir je naslednik Hjoškega akcijskega načrta 2005-2015. Kot prvi od sporazumov o razvoju po letu 2015 (Post-2015 razvojna agenda), je Sendajski okvir osnova za informiranje o tveganjih nesreč in osnova za prožno agendo za trajnostni razvoj.

Sendajski okvir za zmanjšanje tveganj nesreč je prostovoljni instrument, ki predstavlja nov globalni pristop k politiki obvladovanja tveganja nesreč in aktivnosti. Predstavlja premik v političnem pristopu na svetovni ravni od obvladovanja nesreč k obvladovanju tveganja nesreč. Njegov cilj je preprečevanje novih in zmanjšanje obstoječih tveganj nesreč z izvajanjem celostnih in vključevalnih ekonomskih, strukturnih, pravnih, družbenih, zdravstvenih, kulturnih, izobraževalnih, okoljskih, tehnoloških, političnih in institucionalnih ukrepov, ki preprečujejo in zmanjšujejo izpostavljenost nevarnostim in dovzetnost za nesreče, povečujejo pripravljenost za odziv in okrevanje in tako krepijo odpornost.

Evropska komisija (EK) namenja velik poudarek aktivnostim, ki se nanašajo na vsebino in izdelavo ocen tveganj za nesreče. Tako je EK konec leta 2010 izdala smernice, ki vsebinsko in konceptualno urejajo ocenjevanje in prikazovanje tveganj na področju obvladovanja nesreč »Risk assessment and Mapping Guidelines for Disaster Management«, SEC (2010) 1626 final, z dne 21. decembra 2010 (v nadaljnjem besedilu: evropske smernice), po katerih naj bi države članice zbližale načine izdelave in vsebino ocen tveganj za nesreče. S tem je želela spodbuditi države članice, da bi delo na tem področju kljub različnim izhodiščem posameznih držav teklo bolj intenzivno in usklajeno, z uporabo podobnih metod in vsebin ocen tveganj za nesreče. Rezultati ocen tveganj za nesreče posameznih držav bi bili tako bolj primerljivi, kar bi tudi EK med drugim omogočilo izdelati enotne preglede tveganj zaradi naravnih in drugih nesreč v evropskem prostoru.

Slovenija je decembra 2018 izdelala Državno oceno tveganj za nesreče, v kateri je opredelila merila za ovrednotenje vplivov tveganja in verjetnost za nesreče in matrike tveganja za nesreče, izdelala povzetke ocen tveganj za 15 nesreč za katere obstaja velika verjetnost nastanka na območju Slovenije. Med njimi so suša, poplave, žled, veliki požari v naravnem okolju, nevarne bolezni živali in bolezni in škodljivci gozdnega drevja. V okviru ocene je izdelanih 8 scenarijev tveganj nesreč od tega jih je 5 za naravne nesreče povezane s podnebnimi spremembami in sicer scenariji za velike in katastrofalne poplave, velike požare v naravnem okolju, žled v letu 2014 in prenamnožitve podlubnikov po tem letu.

Na ravni URSZR se v finančnem obdobju 2014-2020 v povezavi s podnebno pogojenimi nesrečami, konkretnije poplavami, že izvajajo aktivnost, sofinancirane iz evropske kohezijske politike. Od 1. 1. 2016 se izvaja projekt »Informiranje in ozaveščanje prebivalcev Slovenije o ukrepih ob poplavah ter zgodnje alarmiranje in obveščanje poplavno ogroženih subjektov na območju pomembnega vpliva poplav«, ki je financiran iz kohezijske sklada v okviru prednostne osi 5: »Prilagajanje na podnebne spremembe« Cilj projekta je znižati poplavno ogroženost prebivalstva ter zagotoviti večjo odpornost in odzivnost pri obvladovanju poplavne ogroženosti. Projektni cilj bo dosežen z informiranjem, ozaveščanjem, izobraževanjem, zgodnjim alarmiranjem, obveščanjem in spodbujanjem k ukrepanju poplavno ogroženih subjektov na območjih pomembnega vpliva poplav ter širše na celotnem območju Slovenije. Izdelani bodo informativni materiali in gradiva, izvedeni dogodki za javno obveščanje in ozaveščanje poplavno ogroženih prebivalcev in subjektov o možnih preventivnih ukrepih pred nastopom poplav, o načinih ukrepanja v času nastopa visokih voda, izvedene bodo pripravljalne aktivnosti, lastniki ogroženih objektov bodo spodbujeni k izvedbi individualnih ukrepov za zaščito pred naravnimi nesrečami, prenovljen in vzpostavljen bo sistem javnega alarmiranja.

S preno in vzpostavitev sistema javnega alarmiranja bo zagotovljeno pravočasno alarmiranje in obveščanje poplavno ogroženih subjektov na območju pomembnega vpliva poplav. Z aktivnostmi informiranja in ozaveščanja prebivalstva pa bo izboljšano znanje in vedenje o pravilnem ravnanju in ukrepanju pred poplavo, ob napovedi poplave, med njo in po njej z namenom izvajanja osebne in vzajemne zaščite. URSZR bo v programskem obdobju 2014-2020 s pomočjo Evropskega kohezijskega sklada prenovila in vzpostavila sistem javnega alarmiranja na vseh 61 območjih pomembnega vpliva poplav v Republiki Sloveniji. V preteklih letih je že postavila sirene na skupaj 24 območjih pomembnega vpliva poplav, sedaj bo s pomočjo kohezijskih sredstev pokritih še 37 območij pomembnega vpliva poplav. S tem bo zmanjšana poplavna ogroženost na vseh 61 območjih pomembnega vpliva poplav. V okviru projekta bo nabavljenih in nameščenih 98 siren, ki bodo vključene v sistem javnega alarmiranja v RS, s čimer bo z njimi možno upravljati na državnem ter na lokalnem nivoju.

Do sedaj je bilo v okviru projekta že kupljenih in nameščenih vseh 98 siren, v izvedbi pa so aktivnosti informiranja in ozaveščanja prebivalcev o ukrepih ob poplavah. Projekt se bo predvidoma zaključil v letu 2021.

2.1.1 Posledice podnebno pogojenih naravnih nesreč in njihov vpliv na družbo

Naravne pojave, opisane z obsegom, jakostjo in pogostostjo, na nekem območju zaznavamo kot **naravne nevarnosti oziroma kot nevarnostni potencial**, medtem ko družbeno, gospodarsko in okoljsko ogroženost ter škodljive posledice naravnih dogodkov opredeljujejo ocene ogroženosti Republike Slovenije zaradi naravnih nesreč, zlasti prisotnost, razporeditev in značilnosti škodnega potenciala. Nevarnostni potencial naravnih dogodkov se bo tudi v prihodnje verjetno povečeval, tako zaradi spreminjanja podnebnih razmer kot tudi neustreznega upravljanja porečij in spreminjanja pokrovnosti tal. Škodni potencial, ki nastane kot posledica naravne nevarnosti (poplave), opredeljujejo dejavniki, kot so izpostavljenost, razsežnost, ranljivost, vrednost elementov okolja in čas obnove.

Tabela 1: Ocenjena škoda in ekonomsko-socialni vpliv podnebno pogojenih naravnih nesreč med leti 2007 in 2020

Vrsta podnebno pogojene nesreče	Škoda zajema dogodke	Ocenjena škoda v EUR	Ekonomsko-socialni vpliv nesreče	Pojav nesreče
Močan veter, burja	Neurje z močnim vetrom 9. marca 2010 Burja od 29.1. do 12.2.2012	1.946.467	Onemogočen transport in prevoz blaga na območju Severno primorske, notranjske in obalne regije. Težave z oskrbo v trgovini in gospodarskih družbah. Poškodbe objektov javnega in zasebnega prava zaradi odnašanja kritin, poškodb fasad, onemogočeno javno življenje, šolstvo, zdravstvo, dela, ki se izvajajo na prostem. Prav tako se škoda odraža v kmetijstvu in zemljiščih (poškodbe rastlinjakov, odnašanje prsti...).	Pojavlja se v zimskem času
Neurje s poplavami, toča	Neurje z močnim vetrom in točo 13. in 14.7.2008 Neurje z močnim vetrom in točo 08.08.2008 Neurje z deževjem, močnim vetrom in točo 15. in 16. avgusta 2008 Neurje z deževjem in toče 23. avgusta 2008 Neurje z deževjem, močnim vetrom in točo dne 16.6.2009 Neurje z močnim dežjem 10. julij 2009 Neurje z deževjem, močnim vetrom in točo 04. avgusta 2009 Neurje z deževjem, močnim vetrom in točo 23. avgust 2009 Neurje s točo 11.7.2011 Neurje s poplavami med 25. in 27.6.2016 Neurje s poplavami 29. avgusta 2016 Poplave in močan veter med 11. in 13.12.2017 Neurje s poplavami med 4. in 6. majem 2018	271.837.941	Poškodbe so vidne na objektih (poškodovane fasade, kritine, ostrešja, zamakanje notranjih površin, steklene površine. - zmanjšana vrednost objektov), infrastrukturnih objektov (poškodovane ceste, podrta drevesa, zamašeni propusti, poškodbe mostov - zaradi hudourniških voda, poškodbe vozil, okolja, škoda na javnih objektih, škoda na gospodarskih objektih in kulturni dediščini. Poškodbe gozdov zaradi podrtega drevja, ki je izpostavljeno boleznim in škodljivcem npr. podlubnikom. Zaradi odpravljanja škode zastane življenje na nekem prizadetem območju. Škoda pa se odraža tudi v gospodarstvu, manjšem dohodku in ogrožanju delovnih mest - nekonkurenčnosti. Prav tako se škoda odraža v kmetijstvu in zemljiščih (poškodbe rastlinjakov, pridelka, zmanjšana samooskrba s hrano v SLO, eksistenčni položaj pridelovalcev in njihovih družin...). Poglabitev socialnih stisk, veliki stroški za popravilo streh in objektov, veliko poškodovanih vozil - tudi tovornih in v avto hišah.	

	Močno neurje s poplavami in točo 8. junija 2018 Neurje z vetrom, dežjem ter poplavami 13. julija 2018 Neurje z močnim vetrom in poplavami 29. in 30. oktobra 2018 Močno neurje s poplavami in točo 22. in 23. junija 2019 Neurja s poplavami, močnim vetrom in točo med 2., 3. in 4. julijem 2019 Neurje z močnim vetrom in poplavami 7. in 8. julija 2019 Neurje s poplavami, močnim vetrom in točo med 24. in 26. avgustom 2019			
Poplava	Poplave na Gorenjskem in drugih območjih države Poplave med 16. in 20. septembrom 2010 Poplave 2012 Poplave med 12. in 16. septembrom 2014 Poplave med 21. in 24. oktobrom 2014 Poplave med 6. in 14. novembrom 2014 Poplave med 27. in 28. aprilom 2017 Poplave 2. in 3. februar 2019 Visoko plimovanje morja med 12. in 14. novembrom 2019 Poplave med 14. in 20. novembrom 2019	1.639.571.127	Poplavljeni celotna naselja; škoda v podjetjih oz. gospodarskih poslopih; ustavljene/poškodovane male elektrarne; onesnažena pitna voda; sproženi plazovi; poškodovani kulturni objekti; prekinjena dobava električne energije; prekinjen promet na cestah in avtocestah; poškodovani pridelki; uničene zaloge hrane v skladiščih. Škoda je vidna na objektih, poplavljeni so nižje etaže - klet, pritličje, težave s stabilnostjo objektov, dolgotrajno izsuševanje, zamenjava poškodovane električne napeljave in tudi v večini primerov ogrevalnih naprav. Prav tako se škoda odraža v kmetijstvu in zemljiščih (poškodbe zemljišč, odnašanje rodne prsti, zmanjšana samooskrba s hrano v SLO, eksistenčni položaj pridelovalcev in njihovih družin...). Škoda pa se odraža tudi v gospodarstvu, manjšem dohodku in ogrožanju delovnih mest - nekonkurenčnosti. Poglobitev socialnih stisk, veliki stroški za osušitev objektov, veliko poškodovanih vozil - tudi tovornih in v avto hišah.	Praviloma se pojavlja med koncem septembra in aprilom
Pozeba	Pozeba april 2016 Pozeba april 2017	90.825.700	Škoda odraža v kmetijstvu in zemljiščih (poškodbe trajnih nasadov, izgubljen dohodek praviloma v tekočem letu ter zmanjšani v naslednjem, zmanjšana samooskrba s hrano v SLO ter odvisnost o pridelani hrani v tujini, eksistenčni položaj pridelovalcev in njihovih družin...).	April - maj

Požar v naravnem okolju*	Požar v naravnem okolju Črni kal 7.8. do 9.8. 2016 Požar v naravnem okolju Cerje 21. do 22.8.2019 Požar v naravnem okolju Kastelec - Petrinje 22. in 23. 4. 2020	249.114	Uničene gozdne površine, nevarnost eksplozije NUS, grožnja strnjenim naseljem; zaprte ceste; prekinjena dobava električne energije.	Junij - september
Suša	Suša 2012 Suša 2013 Suša 2017	227.583.770	Škoda odraža v kmetijstvu in zemljiščih (poškodbe trajnih nasadov, pridelkov v trajnih nasadih in poljih, okrnjena oskrba v živinoreji, izgubljen dohodek, zmanjšana samooskrba s hrano v SLO ter odvisnost o pridelane hrane v tujini, eksistenčni položaj pridelovalcev in njihovih družin...), prebivalstvo se sooča s pomanjkanjem pitne vode za oskrbo ljudi in živali v odročnih krajih, oz. tam kjer ne obstaja javno vodovodno omrežje.	Junij - avgust
Žled	Poplave, visok sneg in žled med 30. januarjem in 27. februarjem 2014	429.415.980	Poškodbe so vidne na objektih (poškodovane fasade zaradi padajočega drevja, kritine, ostrejša, zamakanje notranjih površin - zmanjšana vrednost objektov), infrastrukturnih objektov (poškodovane ceste, podrta drevesa, zamašeni propusti, odbojnih ograj, poškodbe mostov - zaradi hudourniških voda ob taljenju ledu, poškodbe vozil, okolja, škoda na javnih objektih - javna razsvetljava, telekomunikacijski vodi, elektrodistribucijsko omrežje, škoda na gospodarskih objektih in kulturni dediščini. Velikanske poškodbe gozdov zaradi podrtega drevja, ki je izpostavljeno boleznim in škodljivcem npr. podlubnikom. Zaradi odpravljanja škode zastane življenje na nekem prizadetem območju. Škoda pa se odraža tudi v gospodarstvu, manjšem dohodku in ogrožanju delovnih mest - nekonkurenčnosti. Prav tako se škoda odraža v kmetijstvu in zemljiščih (poškodbe rastlinjakov, zmanjšana samooskrba s hrano v SLO, eksistenčni položaj pridelovalcev in njihovih družin...). Promet zastane tudi v drugih branžah - železniški, letalski. Poglabitev socialnih stisk, veliki stroški za popravilo streh in objektov, veliko poškodovane infrastrukture. Nedelujoča javna infrastruktura kot tudi javno živež.	Nagla sprememba temperatur v zimskem času

* škoda ni bila v celoti ocenjena, znesek pa vključuje intervencijske stroške

2.1.2 Poplave

Iz Ocene ogroženosti Republike Slovenije zaradi poplav (št. 8420-4/2015-58 z dne 5. 12. 2016) izhaja, da so poplave v RS pogoste in mnogokrat povzročajo veliko škodo. Še več, med vsemi naravnimi nesrečami, ki povzročajo večjo škodo, so poplave v RS verjetno najpogostejša nesreča. Skupna površina poplavnih območij v Sloveniji znaša več kot šest odstotkov površine državnega ozemlja (1250 km²), upošteva je hudourniška (erozijska) območja pa tudi do 10 odstotkov površine države (2000 km²). Poplave se lahko pojavljajo vse leto, najpogostejše pa so jeseni, ob obilnih in dolgotrajnih padavinah. Poleti so poplave povezane z neurji in so predvsem krajevne in hudourniške. Zaradi podnebnih sprememb se intenzivnost in zlasti pogostost poplav na območju naše države verjetno povečujeta.

Poplave povzročajo **smrtne žrtve, gospodarske izgube, družbeno in okoljsko škodo**. Škoda na območjih poplavljanja je navadno razmeroma velika in vključuje **poškodbe stanovanjskih objektov, gospodarske javne infrastrukture, trgovskih in industrijskih podjetij, pridelkov na kmetijskih zemljiščih itn., pogosto so prekinjeni družbeni in gospodarski procesi**. Okolje lahko ob poplavih ogrozijo škodljive oziroma **nevarne snovi, ki vanj lahko preidejo ob poškodbi ali uničenju objektov, kjer se predelujejo ali hranijo**.

Ob poplavih se poleg intenzivnih erozijskih procesov v in ob strugah vodotokov običajno pojavljajo tudi zemeljski plazovi in redkeje tudi drobni tokovi, zato je možnost nastanka tovrstnih verižnih nesreč razmeroma velika in tudi posledice so lahko znatne. Več zemeljskih plazov sicer nastane zaradi samih obilnih padavin v obliki dežja. Med sekundarne posledice poplav oziroma verižne nesreče zaradi poplav lahko uvrščamo tudi onesnaženje vodnih teles, zlasti z naftnimi derivati, in prekinitev oskrbe z električno energijo, pitno vodo in podobno.

Škodni izid na ogroženih območjih je odvisen od obdobjnega deleža časa, v katerem so prebivalci in drugi gradniki prostora resnično na območju, od njihove količine, dovzetnosti za poškodbe in tržne ali družbene vrednosti. Trajanje nevarnosti je faktor, ki je pri nas manj pomemben kot npr. tam, kjer se poplavna voda zadrži več dni. Čas, ki je potreben za obnovo po poplavi, je precej pomembnejši dejavnik, saj pomeni hitro obnovljiv gradnik prostora tudi manjšo velikost škodnega potenciala.

Kot že opisano, so poplave pogost pojav, ki bolj ali manj prizadenejo manjša ali večja območja države. Poplave leta 1990 so bile verjetno največje poplave doslej. Preračunano na današnji čas so povzročile za 551 milijonov evrov škode. Zajele so 70 odstotkov ozemlja RS, razen območja reke Mure in Koprškega primorja. V vplivnem območju nevarnosti je bilo 240.000 ljudi, izseljenih 237 ljudi, evakuirano 2600 ljudi, uničenih 190 objektov, poplavljenih 5231 objektov in 398 industrijskih objektov, porušeni 96 mostov, poškodovanih 280 mostov in 2683 kilometrov cest, uničenih 20 kilometrov železniške proge, sproženih 480 zemeljskih plazov, registriranih 2000 zdrsov zemljin in kamnin. Največji delež škode je utrpelo gospodarstvo (28 odstotkov vse škode). Po območjih je bil največji delež škode (62 odstotkov) na območjih v porečju Savinje in Sotle. Poplave v letu 1998 (trije poplavni dogodki) pa so preračunano povzročili za 173 milijonov evrov škode.

Obdobje 1990–2014 se uvršča med obdobja s pogostejšimi poplavnimi dogodki, obenem pa so škode večje v primerjavi s prejšnjimi obdobji, zlasti zaradi večjega škodnega potenciala na poplavnih območjih in občutnega zmanjšanja sredstev in kadra na področju urejanja voda. Hujše poplave po katastrofalnih leta 1990 so bile v letih 1994, 1998, 2007, 2009, 2010 in 2014. Večina teh dogodkov je povzročila nad 100 milijonov evrov neposredne škode, nekatere tudi več kot 200 milijonov evrov. Katastrofalne poplave leta 2012 so povzročile čez 300 milijonov evrov gmotne škode.

Doslej najhujše poplave v letu 1990 so glede na dostopne podatke terjale samo do dve smrtni žrtvi. Poplave v letu 1954 naj bi povzročile smrt celo do 25 ljudi, kar je največ med vsemi poplavnimi dogodki. Precej, a manj smrtnih žrtev zaradi poplav, je bilo tudi v letih 1903, 1924, 1926 in 1933 (od 10 do 22 na poplavni dogodek). Žrtev po letu 1954 je bilo manj, nekaj več pa znova po letu 1998, poplave v letu 2007 so zahtevale življenje šestih ljudi.

V zadnjih 80 letih smo imeli tri katastrofalne poplave, glede na pogostost velikih poplav po letu 1990 pa lahko ugotovimo, da velike poplave lahko pričakujemo tudi do 20-krat v enem stoletju, morda celo še pogosteje. Ker podnebne spremembe verjetno povzročajo tudi povečanje pogostosti, morda tudi intenzivnosti poplavnih dogodkov.

Občine so razvrščene v 5 razredov ogroženosti zaradi poplav in sicer po metodologiji, ki upošteva poplavno nevarnost in oceno morebitnih škodljivih posledic prihodnjih poplav zaradi:

- vpliva na ljudi (število stalnih in začasnih prebivalcev),
- gospodarskih in negospodarskih dejavnosti (razsežnost, ranljivost in vrednost poslovnih subjektov),
- kulturne dediščine (ranljivost in vrednost enot nepremične kulturne dediščine),
- naravnega okolja (ranljivost in vrednost območij Natura2000, vodovarstvenih območij in območij kopalnih voda, ki jih ob poplavi lahko onesnažijo IPPC in SEVESO zavezanci) in občutljivih objektov (šole, vrtci; bolnišnice, zdravilišča, domovi za ostarele; arhivi, muzeji, knjižnice; transportna, vodna in telekomunikacijska infrastruktura; kritična infrastruktura; službe za posredovanje ob nesrečah - nujna medicinska pomoč, gasilci, civilna zaščita, gorska reševalna služba).

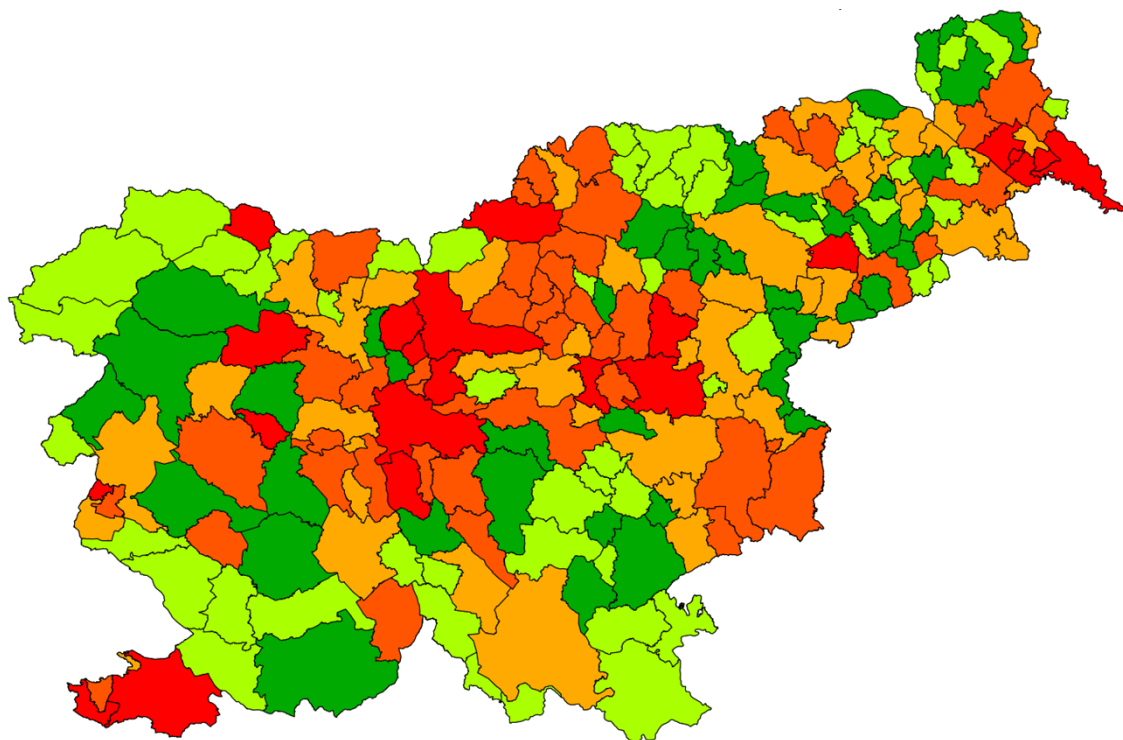
Tabela 2: Število občin, razvrščenih po razredih ogroženosti zaradi poplav

Regija	1. razred ogroženosti	2. razred ogroženosti	3. razred ogroženosti	4. razred ogroženosti	5. razred ogroženosti	Skupno število občin
Gorenjska	6	3	3	2	4	18
Severnoprimorska	3	3	3	3	1	13
Dolenjska	9	4	2	0	0	15
Koroška	5	1	1	4	1	12
Notranjska	6	2	1	1	0	10
Obalna	0	0	1	1	2	4
Ljubljanska	5	5	6	11	5	32
Vzhodnoštajerska	7	6	6	3	0	22
Podravska	5	5	6	2	1	19
Pomurska	5	6	7	4	5	27
Zahodnoštajerska	5	7	8	11	2	33
Posavska	0	0	1	3	0	4
Zasavska	0	0	1	1	1	3
SKUPAJ OBČIN	56	42	46	46	22	212

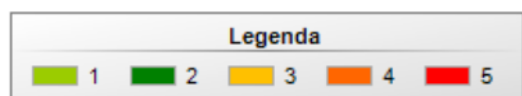
22 občin je uvrščenih v najvišji, peti razred in stopnjo ogroženosti, od tega je največ, po pet občin, v Pomurski in Ljubljanski regiji ter štiri na Gorenjskem. 46 občin je uvrščenih v četrto stopnjo in razred ogroženosti, prav tako 46 pa v tretjo stopnjo in razred ogroženosti. 42 občin je uvrščenih

v drugi razred in stopnjo ogroženosti, največ, 56 občin, pa v najnižjo, prvo stopnjo in razred ogroženosti zaradi poplav. Večina teh občin je v južnem, severozahodnem in severovzhodnem delu države.

V občinah, ki so to tej oceni uvrščene v najvišji, peti razred ogroženosti, po podatkih iz GIS_UJME iz decembra leta 2011 živi 537.049 ljudi, kar predstavlja 27,9 odstotka vseh prebivalcev države. To so občine Ljubljana, Celje, Železniki, Lendava, Črna na Koroškem, Jesenice, Cerklje na Gorenjskem, Komenda, Kamnik, Kidričevo, Odranci, Žiri, Beltinci, Črenšovci, Velika Polana, Trbovlje, Ig, Domžale, Laško, Šempeter-Vrtojba, Piran in Koper.

1– zelo majhna, 2 – majhna, 3 – srednja, 4 – velika, 5 – zelo velika

Slika 2: Ogroženost občin zaradi poplav v RS (vir: Ocena ogroženosti RS zaradi poplav, Verzija 2.0, št. 8420-4/2015-58 z dne 5. 12. 2016)

2.1.3 Žled

Iz Ocene ogroženosti Republike Slovenije zaradi žleda, verzija 1.0 (2018) vidimo, da so posledice žleda lahko zelo različne in obsežne. Žled spada med naravne nesreče, katerih posledice so lahko zelo neprijetne. Človeštvo je kot družba precej nemočno pri preprečevanju nastajanja pojava. Zmanjševanje njegovih posledic, predvsem v gozdovih in na infrastrukturnih sistemih, pa bi zahtevalo velike finančne, organizacijske in druge napore, ki vseh posledic ne bi preprečili, temveč bi jih le nekoliko zmanjšali.

Glavni vzrok poškodb zaradi žleda je preobtežitev stvari in predmetov. Največ škode je na drevesih, v gozdovih (kjer se škoda tudi najprej pojavi) in na električnih daljnovodih. Tanek žled običajno ne povzroči večje škode, če izvzamemo poledico, ki lahko povzroči težave pri prevoznosti cest, povečanje števila prometnih nesreč ter večjo možnost padcev in poškodb na zaledenelih površinah. Z debelino ledenih oblog, predvsem tistih, nastalih iz intenzivnejših padavin podhlajenega dežja, se posledice in škoda hitro povečujejo. Najprej se pojavijo manjši lomi in poškodbe vej in vejic, nato večjih vej. Posledice več kot 50 milimetrov debelega žleda so lahko že zelo izrazite (Radinja, 1983). Žled ne poškoduje le gozdov, temveč tudi drevorede, parke, sadovnjake in celo vinograde. Nabiranje žleda na žicah električnih daljnovodov in drugih napeljav (telekomunikacijskih, kabelskih sistemih ...), povzroča preobtežitev in posledično trganje žic ter poškodbe in rušenje stebrov daljnovodov, kar lahko vodi v obsežne in dolgotrajne prekinitev oskrbe z električno energijo in njenega prenosa ter delovanja komunikacijskih sistemov. Ta posledica je ena najpomembnejših in najbolj izrazitih.

Dolgotrajno pomanjkanje električne energije ima velik vpliv na vsakodnevno življenje ljudi (na primer nedelovanje hladilnikov, štedilnikov, razsvetljave, ogrevalnih sistemov, tudi zdravstvenih naprav, ki nekaterim ljudem sploh omogočajo življenje), zaradi izpadov elektrike ne delujejo črpališča pitne vode, zato nastanejo težave pri oskrbi z njo. Zaradi podrtih dreves se močno poslabša/zmanjša prevoznost cest, gibanje v gozdovih in na cestah, ki vodijo skozi gozdove, je nevarno. Podrta drevesa lahko zatrpajo struge vodnih teles, zaradi česar se lahko zelo zmanjša njihova pretočnost in povečuje možnost poplavljanja. Na urbanih območjih odlomljene veje ali podrta drevesa padajo na objekte in vozila. Zaradi nedelovanja prometnih sistemov (na primer železniškega prometa zaradi uničenih električnih žic in prometno-signalizacijskih naprav, pa tudi zaradi podrtega drevja) in bistveno spremenjene – zmanjšane prevoznosti cest se močno zmanjša mobilnost prebivalstva (dostop do delovnih mest, šol, nezmožnost priti domov itn.), prav tako tudi zmožnost prevoza materialnih dobrin in opravljanje različnih storitev, kar lahko povzroča tudi precejšnje negativne gospodarske učinke. Led s cestišč je skoraj nemogoče odstraniti, na premikajočih se vozilih pa žled primrzuje predvsem na sprednje površine (stekla) v smeri vožnje, zaradi česar je upravljanje vozil lahko zelo oteženo. Zaradi pomanjkanja električne energije, nezmožnosti prihoda zaposlenih na delovna mesta, dostave potrebnih surovin in distribucije izdelkov je lahko moteno ali celo onemogočeno normalno delovanje gospodarskih družb.

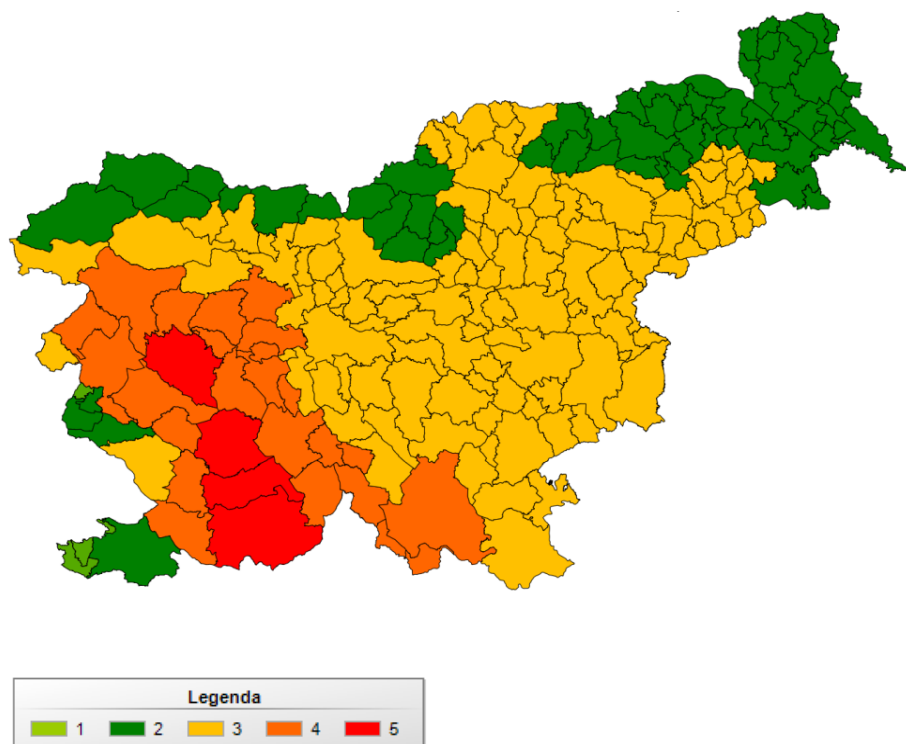
Ker uničenega lesa ni mogoče pospraviti takoj in je sanacija poškodovanih gozdov lahko dolgotrajna, lahko pride do namnožitve insektov (podlubnikov) in razmaha bolezni gozdnega drevja, kar škodo še poveča. Žledolom povzroča zmanjšanje prirastka lesne mase v naslednjih letih in razvrednoti vrednost lesa ter povečuje stroške sečnje in spravila glede na stroške redne sečnje, zato so stroški sanacije prizadetih zemljišč (pogozdovanje in vzdrževanje novih nasadov) veliki. Žled v parkih, vrtovih in drevoredih, ki so kulturna dediščina, lahko povzroči nepopravljivo škodo. S poškodovanjem parkovnih dreves, starih sto in več let, je lahko močno prizadeta in okrnjena historična pričevalnost varovane kulturne dediščine.

Doslej največja žledna ujma v RS se je zgodila konec januarja in v začetku februarja 2014, opisana je v naslednjem poglavju te ocene. Po značilnostih pojava in silovitosti posledic je neprimerljiva z drugimi žlednimi dogodki in spada med najhujše naravne nesreče v Sloveniji do zdaj. Žledna ujma 2014 je zahtevala visok davek tudi pri ljudeh. Število smrtnih žrtev zaradi žleda glede na razpoložljive podatke in ocene v letu 2014 znaša 13, poškodovanih (pri intervencijah in intervencijskih ter sanacijskih delih v gozdu, zastrupljenih, poškodovanih zaradi padajočih vej ali dreves ali padcev na ledu) pa je bilo vsaj 168.

Tabela 3: Podatki o višini neposredne škode in intervencijskih stroških zaradi žledu leta 2014 (vir: URSZR, 2014 b, Veselič in drugi, 2015)

Vrsta neposredne škode	Skupaj škoda v EUR
škoda na stvareh in stavbah	12.752.088,59
škoda v gospodarstvu	42.713.030,57
škoda na državnih cestah	8.784.080,00
škoda na elektroenergetski infrastrukturi	80.512.371,11
škoda na železniški infrastrukturi	40.873.990,91
škoda na kulturni dediščini	2.665.866,56
škoda na vodotokih	26.788.015,36
škoda v gozdovih	214.326.536,80
Skupaj škoda	429.415.980,17
Intervencijski stroški	Skupaj škoda v EUR
intervencijski stroški	40.055.984,30
stroški ocenjevanja škode	15.436,00
dodatni stroški ZGS	6.114.400,00
Skupni intervencijski stroški v EUR	46.185.910,30
Skupni stroški in škoda v EUR	475.601.800,47

Občine so razvrščene v 5 razredov ogroženosti. V četrti in peti razred ogroženosti so uvrščene občine, ki ležijo v tako imenovanih žlednih pokrajinah, kjer je žled najpogostejši, najdebelejši in tudi povzroča največ škode. Večina teh občin je sicer uvrščena v četrti razred ogroženosti. Gre za skupno 24 občin, in sicer: Tolmin, Cerklje, Kanal, Nova Gorica, Ajdovščina, Vipava, Škofja Loka, Gorenja vas - Poljane, Žiri, Logatec, Vrhnika, Horjul, Borovnica, Dobrova - Polhov Gradec, Sodražica, Loški potok, Osilnica, Kostel, Kočevje, Cerklje, Bloke, Loška dolina, Hrpelje - Kozina in Divača. V najvišji, peti razred ogroženosti so uvrščene štiri občine (Postojna, Pivka, Ilirska Bistrica in Idrija), kjer je bilo po zgodovinskih in tudi novejših podatkih pojavljanje žleda najpogostejše ter je povzročilo tudi največ posledic in škode.

Razred ogroženosti: 1- zelo majhna, 2- majhna, 3 - srednja, 4 - velika, 5 - zelo velika

Slika 3: Kategorizacija občin po oceni tveganja zaradi žleda (vir: Državna ocena tveganja za nesreče, verzija 2.0, št. 84000-3/2018/3 z dne 6. 12. 2018)

2.1.4 Veliki požari v naravnem okolju

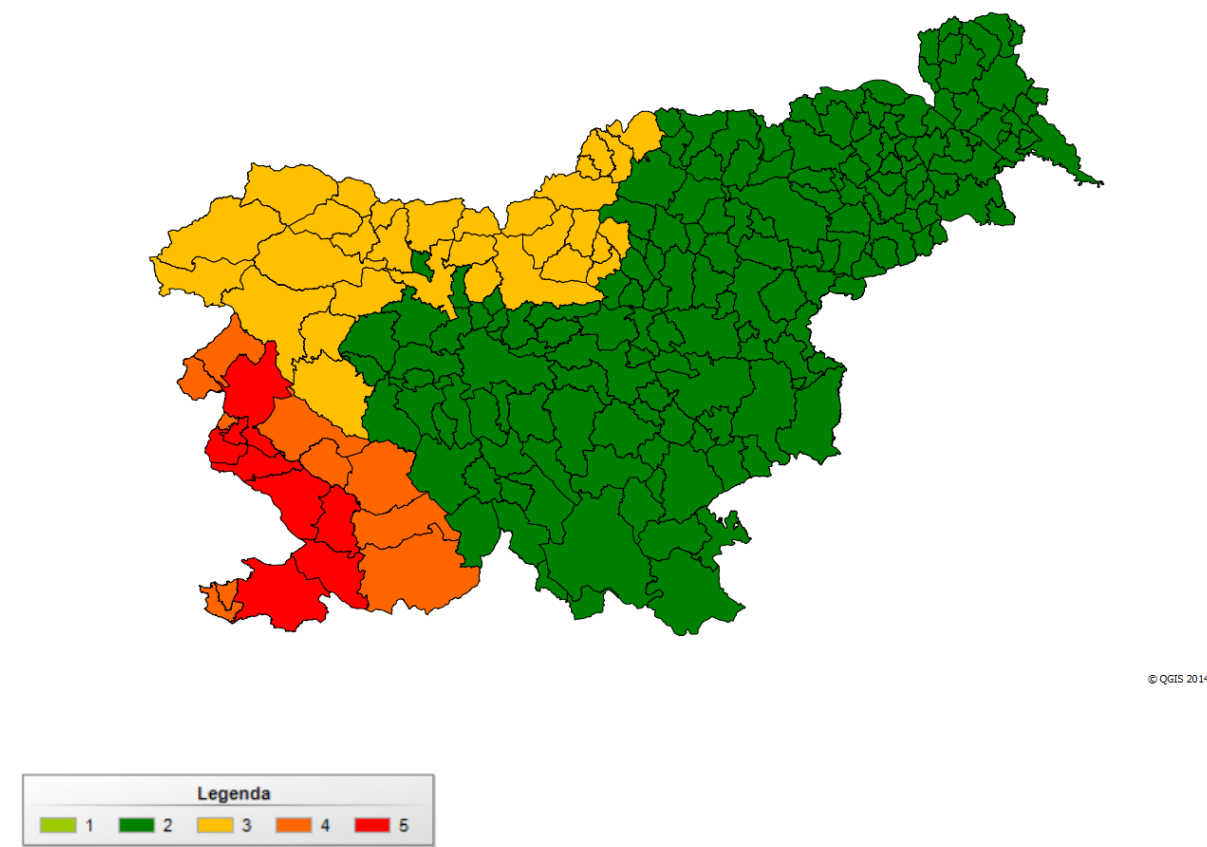
Iz Državne ocene ogroženosti zaradi požarov v naravnem okolju (2015) izhaja, da je Slovenija tretja najbolj gozdnata država v Evropi. Gozdovi prekrivajo kar 60 % površine. Podoba gozda in s tem tudi krajine ni odvisna zgolj od gozdnatosti, temveč tudi od zgradbe gozda in drevesne sestave. V lesni zalogi slovenskih gozdov predstavljajo iglavci 47 % lesne zaloge in listavci 53 %. Iglavci v lesni zalogi prevladujejo v alpskem svetu, na Krasu in mestoma v predalpskem svetu. Listnati gozdovi pa prevladujejo v nižinskih predelih Slovenije. Požarna ogroženost naravnega okolja je odvisna od podnebnih in vremenskih značilnosti posameznega območja, vrste tal, vrste in strukture gozda ter ostalega rastišča, količine in vlažnosti goriv ter od bližine potencialnih povzročiteljev požarov.

Obseg požarov v naravnem okolju je odvisen predvsem od vremenskih dejavnikov. V dolgoletnem povprečju sta značilni dve obdobji z nadpovprečnim številom gozdnih požarov in nasploh požarov v naravnem okolju. Prvo je običajno v pozno-zimskem in zgodnje-spomladanskem času od začetka februarja do začetka aprila, drugo pa poleti, predvsem julija in avgusta. Pogostost požarov v naravnem okolju in v tem okviru tudi gozdnih požarov v Sloveniji se razlikuje po posameznih gozdnogospodarskih območjih. Na prvem mestu je sežansko gozdnogospodarsko območje, ki pokriva Kras, obalni in priobalni del in slovensko Istro. Na njenem območju nastane več kot 50% vseh gozdnih požarov. Razmerja so še bolj izrazito drugačna, če se upošteva odstotke na površine pogorelega gozda. Tu je sežansko gozdnogospodarsko območje daleč pred vsemi s kar 90% površine vseh pogorelih gozdov.

Požari v naravnem okolju in tudi nasploh na prostem so v Sloveniji razmeroma številčni. Pri tem zlasti prednjači jugozahodni, submediteranski del države. Letno število teh požarov se lahko glede na vremenske razmere preko leta precej spreminja, kot je razvidno iz preglednice na

naslednji strani. Običajno je v Sloveniji letno med 1300 in 1800 požarov v naravnem okolju in na prostem. Največ požarov je bilo leta 2003 – kar 2820, največ površin pa je ogenj uničil leta 1998 – 3490 hektarov. Obseg povprečnega požara v submediteranskem delu države, kamor sodijo občine Koper, Izola, Piran, Ilirska Bistrica, Pivka, Postojna, Sežana, Divača, Hrpelje – Kozina, Komen, Vipava, Ajdovščina, Nova Gorica, Kanal, Brda, Miren – Kostanjevica, Renče – Vogrsko in Šempeter – Vrtojba, je bistveno večji (od dva do šestkrat) kot povprečen požar, ki je nastal v notranjosti države. Ta razlika je večja v požarno izrazitejših letih. Med letoma 1998 in 2004 je bila ta številka za požare v submediteranskem delu države med 0,7 in 2,9 hektara, v notranjosti države pa od 0,13 do 0,75 hektara. V prej navedenih občinah submediteranskega dela države je v tem obdobju nastalo od 24 do 50 % vseh požarov na prostem, pri površini pa je njihov delež večji (od 38 do 82 % vseh opožarjenih površin v državi). Skoraj vsako leto je treba nekatere obsežnejše ali težko dostopne požare gasiti tudi iz zraka, takšnih požarov je bilo največ leta 2003 – kar 23, običajno pa se to število giblje med štiri in sedem. Eden največjih požarov v Sloveniji doslej, če ne največji, je nastal marca 1992 na širšem območju Kobariškega stola nad Breginjem v občini Kobarid. Takrat je zgorelo več kot 1800 hektarov površin, večinoma visokogorskih pašnikov. Vsi ostali največji požari v Sloveniji po letu 1991, praktično pa vsi s površino nad 600 hektarov, razen omenjenega nad Breginjem, pa so nastali v submediteranskem delu države, predvsem na Krasu.

V peti, najvišji razred ogroženosti, so uvrščene občine, ki se v manjši ali večji meri nahajajo na Krasu. Za to obstaja več vzrokov. Tu so razmere za nastanek požarov v naravi vseh velikosti najbolj ugodni, gašenje, zlasti najbosežnejših požarov, pa najbolj težavno. Poglavitni dejavnik najvišje ogroženosti na tem območju je podnebje oziroma vreme, ki vpliva z višjimi temperaturami, predvsem pa s pogosto močno burjo v hladni polovici leta. Drugi dejavnik za nastajanje požarov je v apneni podlagi. Kraško območje ne premore mnogo površinskih vodnih teles, tla pa so vodoprepustna. Padavinska voda zato hitro odteče v podzemlje, kjer je za vegetacijo težje dosegljiva, zato se tla in vegetacija hitro izsušita. Tretji otežitveni dejavnik predstavlja struktura gozdov na Krasu. Sprva gozdnate in nato izsekane in gole površine so v zadnjih dobrih 100 letih umetno pogozdovali predvsem s skromnim borom. Borovi sestoji so pokrajino sčasoma naredili bolj zeleno in gozdnato, a se je zaradi tega povečala požarna ogroženost. Bor vsebuje veliko eteričnih olj in smole, zato se ogenj v borovih gozdovih zelo hitro širi, zlasti, če zajame tudi krošnje. Gašenje požarov v borovih gozdovih je posledično zelo zahtevno. Dodatno težavo predstavlja še zaraščanje Krasa na območjih, kjer so bile pred desetletji še vrtovi, njive, travniki in pašniki. Lokalno dodatno tveganje za nastanek požara predstavljajo tudi strmejše odseki železniških prog na tem območju (na primer med Štanjelom in Branikom ter med Divačo in Rižano, na slednji je obseg prometa zelo velik). V peti razred ogroženosti so uvrščene občine Koper, Nova Gorica, Renče – Vogrsko, Nova Gorica, Miren – Kostanjevica, Komen, Sežana, Divača, Hrpelje – Kozina. Ocenjujemo, da se bodo zaradi vpliva podnebnih sprememb razredi ogroženosti v Sloveniji negativno spremenili predvsem pri vseh tistih občinah, ki se trenutno nahajajo v razredu 2 (majhna) v 3 (srednja).

Razred ogroženosti: 1- zelo majhna, 2- majhna, 3 - srednja, 4 - velika, 5 - zelo velika

Slika 4: Ogroženost občin zaradi požara v naravnem okolju (vir: Državna ocena ogroženosti zaradi požara v naravnem okolju, št. 842-6/2013-9 z dne 18. 2. 2015)

2.2 VKLJUČENOST SISTEMA ZAŠČITE IN REŠEVANJA V PRIMERU NEVARNIH BOLEZNI

V primeru epidemije COVID-19 sta se v praksi pokazala poleg obstoječe doktrine tudi povsem nova oblika in obseg vključevanja sistema enot Civilne zaščite. Gre za daleč najobsežnejšo, najzahtevnejšo v pogledu nalog in sil, kakor tudi najbolj odvisno in povezano obliko nesreče in odziva nanjo tako lokalno, regionalno, državno, evropsko kot tudi globalno. Vpliv je izražen v vseh družbenih strukturah in dejavnostih.

Iz dosedaj izvedene in potrjene analize ukrepanja v primeru COVID-19 v RS je razvidno, da je so se enote in sistemi relativno hitro in uspešno prilagodili na izvedbo potrebnih nalog in vključili razpoložljiva sredstva iz vseh podsistemov, hkrati pa so za uspešno nadaljevanje in pripravljenost za obvladovanje pandemije COVID-19 potrebna številna izboljšanja načrtovalskih, izvedbenih kot tudi sistemskih rešitev.

Na področju ZRP je bila ugotovljena potreba po dopolnitvi obstoječega državnega načrta za primer nalezljivih bolezni, in sicer zaradi neizdelanih načrtov dejavnosti, ugotovljena pa je bila tudi pomanjkljivost pri pridobivanju in obdelavi ustreznih informacij, pomanjkljivosti informacijske opreme, komunikacija med različnimi organi/organizacijami/sistemi, kakor tudi v praksi težavnega logistično operativnega delovanja pri zagotavljanju sredstev in opreme na državni, regionalni kot

tudi lokalni ravni. Vlada RS je tako s sklepom št. 854200-2/2020/3 z dne 23. 7. 2020 sprejela Državni načrt zaščite in reševanja ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh, verzija 2.0.

Priporočila so se nanašala konkretno na dopolnitev zakonodaje, da bo omogočalačasne prerazporeditve med različni subjekti javne sektorja, dopolnitev DN ZiR, predvsem načrtov dejavnosti in operativnih dokumentov, kadrovska okrepitev, povečanje skladiščnih kapacitet, nakup skladiščne opreme, prometna ureditev z dostopi, nadgradnja informacijske rešitve...; tudi v regijskih logističnih centrih zagotoviti pogoje za delo (kadrovska okrepitev, nakup skladiščne opreme, ureditev objektov,...) normativno urediti obvezno usposabljanje vodstvenega kadra (vodenje/upravljanje nesreč), pripraviti rešitve za izvajanje skupnih javnih naročil, izboljšati koordinacijo med posameznimi deležniki s takojšnjimi in enotnimi sporočili ter učinkovitost obvladovanja dogodka na vseh ravneh. že vnaprej predvideti kadrovske obremenitve in zagotoviti dodatne okrepitve za nemoteno delo v takšnih razmerah, preveriti organizacijske in logistične rešitve za vzpostavitev Klicnega centra in jih rešiti pred njegovo ponovno vzpostavitvijo, v Klicni center vključiti tudi predstavnike ministrstev, ki so nujno potrebni za še uspešnejše delovanje Klicnega centra, določiti vire in zadosten obseg financiranja aktivnosti za odzivanje v primeru epidemije / pandemije, kot tudi ob drugih izrednih dogodkih (naravne in druge nesreče), že od faze priprave oziroma načrtovanja naprej.

UKREPI ZA IZBOLJŠANJE ODZIVA Z NOSILCI IN ROKI IZVEDBE

ZŠ	Ugotovitev	Ukrep	Nosilec	Sodeluje	Rok
1.	Posamezni predpisi za zajezev epidemije so bili pripravljeni v časovni stiski, zato so bili večkrat dopolnjeni, kar je povzročalo težave v realizaciji in tolmačenju. Vprašanje plačila DDV pri prejemu donacij.	Pregledati predpise, ki so bili izdani v času epidemije, jih dopolniti, medresorsko uskladiti, da bodo v primeru naslednjega vala epidemije pripravljeni za sprejem.	Služba vlade za zakonodajo	ministrstva	15. 9. 2020
		Sprejeti trajnejše zakonske podlage s področja delovnega razmerja, s katerimi bodo mogočečasne zaposlitve in prerazporeditve med subjekti javnega sektorja (npr. kuharji iz zaprtih vrtcev in šolčasno premeščeni v DSO; prerazporeditev zdravstvenega osebja iz zaprtih ambulant, možnost zaposlitve vzgojiteljev).	MDDSZ		20. 12. 2020
		Izdelati transparentno metodologijo nagrajevanja posameznikov zaradi izpostavljenosti večjim tveganjem in obremenitvam, vključno z izplačilom finančne nagrade prostovoljcem in aktiviranim pripadnikom sil za zaščito, reševanje in pomoč.	MJU	URSZR, ministrstva	15. 9. 2020
		Izvesti spremembo področne zakonodaje, ki bo omogočala donacije vseh vrst materialno-tehničnih sredstev brez plačila DDV.	MF		20. 12. 2020
2.	Ugotovljene so bile določene pomanjkljivosti Državnega načrta	Dopolniti Državni načrt zaščite in reševanja ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh v delu, ki se nanaša na:	URSZR	ministrstva in drugi državni organi	15. 7. 2020

ZŠ	Ugotovitev	Ukrep	Nosilec	Sodeluje	Rok
	ob pojavu epidemije oziroma pandemije nalezljive bolezni pri ljudeh.	- obseg načrtovanja; podrobneje opredeliti obseg in vsebino načrta dejavnosti ministrstev; - sile in sredstva za ZRP ter vire za izvajanje načrta; zapisati naloge nosilcev načrtovanja glede zagotavljanja materialno tehničnih sredstev za izvajanje načrta; - aktiviranje sil in sredstev za ZRP; podrobneje opredeliti pristojnosti in naloge Zavoda RS za blagovne rezerve; - naloge ministrstev; dopolniti in na novo opredeliti naloge ministrstev in drugih državnih organov. V načrt vključiti tudi Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu; - osebno in vzajemno zaščito. V načrtu na novo opredeliti naloge in zadolžitve ministrstev na podlagi izkušenj pridobljenih med epidemijo.			
3.	Pomanjkljivosti v načrtih dejavnosti državnih organov. Večina ministrstev je ustanovilo delovne skupine za spremljanje in izvajanje ukrepov za obvladovanje širitve nalezljive bolezni COVID-19, ponekod so uvedli dežurstvo.	Posredovati ministrstvom enotne usmeritve za pripravo načrtov dejavnosti.	URSZR		31. 7. 2020
		Dopolniti načrte dejavnosti in jih posredovati URSZR. Pripraviti operativne dokumente in stalno ažurirati kontaktne podatke na ministrstvih in drugih državnih organih, s čimer se bo povečala operativna sposobnost delovanja ministrstev in dejavnosti v pristojnosti ministrstev v času nesreče.	ministrstva		14 dni po sprejetju Državnega načrta ZIR
		V ministrstvih že vnaprej predvideti oblikovanje delovnih skupin za spremljanje in izvajanje ukrepov za obvladovanje širitve nalezljive bolezni COVID-19 in predvideti možnost uvedbe dežurstva.			31. 7. 2020
		Javne uslužbenke seznaniti z rešitvami iz načrta zaščite in reševanja ter načrta dejavnosti in jih usposobiti za delovanje v delovni skupini.			
4.	Nepoznavanje rešitev iz načrtov zaščite in reševanja ter načrtov dejavnosti.	Normativno urediti obvezno usposabljanje odgovornih oseb v občinah (županov).	URSZR	ministrstva, občine	20. 12. 2020
		Urediti usposabljanje za vodilne in tudi druge javne uslužbenke (direktorji občinskih uprav, javnih zavodov, direktoriatov, organov v sestavi).	URSZR, MJU		

ZŠ	Ugotovitev	Ukrep	Nosilec	Sodeluje	Rok	
		Za boljšo pripravljenost v prihodnje izvesti periodično izvajanje vaj s scenarijem, ki se nanaša na epidemije in pandemije.	URSZR	ministrstva in drugi državni organi, občine	prva polovica 2021	
7.	Usmeritve in navodila za ocenjevanje potreb in kriteriji za delitev zaščitne opreme so bili definirani, vendar je prihajalo do nesorazmerja pri oceni potreb predvsem na občinskem nivoju ter tudi pri državnih organih. Prav tako so težave povzročale neusklajene izjave v medijih o možnosti dostopa do zaščitne opreme pri CZ, kar je povzročilo nezadovoljstvo predvsem pri gospodarskih družbah, določenih javnih službah in državljanih, ki jim CZ zaščitne opreme ni zagotovila.	Pregledati in po potrebi dopolniti Usmeritve za pripravo ocene potreb zaščitne opreme.	MZ	NIJZ, ministrstva	15. 7. 2020	
		Pripraviti oceno potreb po zaščitni opremi po posameznih dejavnostih. Izkazane potrebe prikazati za mesec oziroma tri mesece.	URSZR	ministrstva in drugi državni organi, občine		
		Definirati zaščitno opremo, ki jo mora imeti na zalogi vsak izvajalec zdravstvene dejavnosti za obdobje enega meseca in državne blagovne rezerve za tri mesece.	MZ	MGRT		
		Javnost obvestiti za koga je namenjena zaščitna oprema iz državnih blagovnih rezerv.	UKOM	MZ, NIJZ, MGRT, URSZR	30. 10. 2020	
		Definirati kritična zdravila, ki jih morajo imeti na zalogi določeni izvajalci zdravstvene dejavnosti vključno z lekarniško dejavnostjo za obdobje enega meseca ter blagovne rezerve za obdobje treh mesecev.	MZ	MGRT		
		Pripraviti postopke in navodila za posredovanje podatkov o zalogah kritičnih zdravil pri določenih izvajalcih zdravstvene dejavnosti, vključno z lekarnami ter Zavodu Republike Slovenije za blagovne rezerve.				
11.	Nedodelani protokoli načina delitve in dostave zaščitne opreme.	Preveriti in doreči protokole delitve in dostave zaščitne opreme zdravstvenim zavodom, izvajalcem zdravstvenih storitev v javni mreži (koncesionarjem in zasebnim izvajalcem), osebni asistenci, DSO, izvajalcem socialnega varstva, socialno varstvenim zavodom, državnim organom, Policiji, Slovenski vojski, upravljavcem kritične infrastrukture, silam za zaščito in reševanje, občinam, vzgojno izobraževalnim ustanovam ter kulturnim ustanovam.	URSZR	ministrstva	31. 7. 2020	
12.	Težave v Državnem logističnem centru Roje, ki je čez noč postal osrednji logistični center za	V kolikor bo naloge osrednjega logističnega centra za zaščitno opremo v RS opravljal DLC zagotoviti pogoje za delo (kadrovska okrepitev, povečanje skladiščnih kapacitet, nakup skladiščne	MO	URSZR	2020	

ZŠ	Ugotovitev	Ukrep	Nosilec	Sodeluje	Rok
	RS, čeprav ni imel ne kadrovskih, prostorskih in tudi ne drugih pogojev. Podobne težave so bile tudi v regijskih logističnih centrih.	opreme, prometna ureditev z dostopi, nadgradnja informacijske rešitve...).			2021
		Tudi v regijskih logističnih centrih zagotoviti pogoje za delo (kadrovska okrepitev, nakup skladiščne opreme, ureditev prostorov,...).			
		V delovanje Klicnega centra vključiti tudi predstavnike ministrstev, ki so nujno potrebni za širše informiranje javnosti.			
		Opozoriti na preudarnost pri komuniciranju prek družbenih omrežij.			
		Sproti dopolnjevati priporočila, navodila in smernice NIJZ	NIJZ	MZ	stalna naloga
16.	V aktivnosti zaježitve epidemije so bile vključene nevladne organizacije na državni in lokalni ravni.	Zagotoviti evidentiranje, koordiniranje dela in izkazovanje stroškov nevladnih organizacij, ki so izven sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.	MJU	URSZR	31. 7. 2020
17.	Ob izvajanju aktivnosti zaježitve epidemije niso bili jasni in vnaprej določeni postopki evidentiranja, izkazovanja, potrjevanja in poplačila stroškov.	Določiti vire in zadosten obseg financiranja aktivnosti za odzivanje v primeru epidemije / pandemije, kot tudi ob drugih izrednih dogodkih (naravne in druge nesreče), že od faze priprave oziroma načrtovanja naprej.	MF		31. 7. 2020
		Izdelati navodilo za izkazovanje stroškov ob nesreči.		URSZR	
		Pripraviti strokovna usposabljanja za izbrane javne uslužbenke in predlagati njihovo vključitev v aktivnosti slovenske mreže diplomatsko konzularnih predstavništev ali Evropske službe za zunanje zadeve.		IPCR in Delovna skupina Sveta EU za konzularne zadeve	

3. OBSTOJEČE STANJE NA PODROČJU ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI

Razvoj sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter področja zaščite, reševanja in pomoči temelji na Doktrini zaščite, reševanja in pomoči ter Resoluciji o nacionalnem programu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 75/16). V Doktrini zaščite, reševanja in pomoči je CZ obravnavana v skladu z zakonskimi podlagami in je omejena na ozek del sil ZRP, ki se organizirajo kot dopolnilne sile na ravni države, lokalnih skupnosti in gospodarskih družb.

V Resoluciji o nacionalnem programu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v letih od 2016 do 2022 se sledi tudi ciljem nadaljevanja reorganizacije sil ZRP na državni, regijski in lokalni ravni ter v gospodarskih družbah, zavodih in drugih organizacijah glede na sprejete in načrtovane nove normativne in druge rešitve, še posebej zmanjšanje sestave CZ in zvišanje njene specializacije za izvajanje posebno zahtevnih intervencij in za odzivanje na sodobne vire ogrožanja.

Odziv sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami na pretekle večje naravne in druge nesreče (žled, poplave, COVID-19) je bil pravočasen, organiziran in učinkovit, enako velja tudi za odziv na nesreče v tujini v okviru Mehanizma Unije za civilno zaščito. Sistem se prilagaja in nadgrajuje glede na, med odzivom na različne nesreče, identificirane izzive in potrebe.

Večja nadgradnja oziroma razvoj sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami je predvidena z naslednjim nacionalnim programom za obdobje od 2023 do 2030, kar bo zahtevalo razmisleke na različnih ravneh, tudi z upoštevanjem tujih praks. Izvedena bo analiza konceptov odzivanja na naravne in druge nesreče ter izredne dogodke, posodobitev procesnih in tehnoloških rešitev pri organizaciji centrov za obveščanje ter prilagoditev organiziranosti, opremljenosti in usposobljenosti sil za zaščito, reševanje in pomoč vključno z vzpostavitvijo učinkovitega sistema vodenja (Vlada RS, št. 00104-200/2020/5 z dne 8. 7. 2020).

Ključne vsebine in področja, na katerih so bile identificirane pomanjkljivosti in kjer bo potreben razvoj ter nadgradnja:

- **Vloga nacionalnega organa na področju CZ za odzivanje na nesreče in druge izredne dogodke znotraj državne uprave**

Vzvodi za operativno izvajanje strategije odzivanja na vse kompleksne izredne dogodke v državi so majhni, zato jih je za povezovanje različnih resorjev, pripravo in implementacijo načrtov ter ocen tveganj, koordinacijo, usposabljanje itd. treba okrepiti. Pristojni organ za področju VNDN bi v prihodnje moral dobiti pristojnost možnost horizontalnega povezovanja različnih resorjev. Sočasno je treba aktivnosti pristojnega organa na področju VNDN razširiti še na koordinacijo skupnega odziva na izredne dogodke, krizno komuniciranje, zagotavljanje informacijsko-komunikacijske podpore pri odzivanju na izredne dogodke, pripravo državnih načrtov z odzivom na operativni in strateški ravni ter organizacijo in izvedbo celovitih državnih vaj odzivanja na izredne dogodke.

- **Kadrovska politika**

Potrebna je prenova kadrovskega načrta URSZR, ki že več let ostaja enak. Uveljavljana organizacija in kadrovska sestava ne omogočajo zapolnitev vrzeli pri usklajevanju skupnega, celovitega odziva na kompleksne izredne dogodke.

- **Infrastruktura in logistika**

Subjekti na področju ZRP, vključno z javnimi reševalnimi službami se soočajo s prostorsko stisko, pri čemer bi bilo najbolj smiselno dolgoročno združevanje in razvoj prostorskih, tehničnih, logističnih in drugih zmogljivosti gasilcev, nujne medicinske pomoči, Civilne zaščite, Rdečega

križa in drugih reševalnih služb na skupnih lokacijah oziroma v skupnih objektih zaradi povečevanja racionalnosti, učinkovitosti, pa tudi hitrejše odzivnosti ob različnih vrstah nesreč.

- **Samostojnost in neodvisnost delovanja**

Pristojni organ na področju VNDN bi moral imeti večjo samostojnost pri izvajanju finančne, kadrovske in nabavne politike.

- **Vloga poveljnikov in štabov CZ**

Povečevati je potrebno vlogo štabov CZ na vseh ravneh, predvsem pa na ravni podjetij oz. zavodov, občin, ministrstev, predvsem s stalnim vlaganjem v imenovani kader (izobraževanje) ter enotno metodologijo ter procese dela. Obvladovanje nesreč oz. izrednih dogodkov (ang. Disaster / Emergency / Crisis management) je multidisciplinarna stroka, ki mora biti podprta z vlaganjem v kader in krepitvijo stroke. To je možno samo s povečevanjem organiziranosti in usposobljenosti.

Za uspešno vključevanje vseh državnih organov, reševalnih in strokovnih služb v enovit odziv na kompleksne izredne dogodke, je potrebno bolje definirati vlogo članov v Štabu civilne zaščite Republike Slovenije (ŠCZRS) pod vodstvom Poveljnika Civilne zaščite RS ter tudi v regijskih in občinskih ŠCZ.

- **Učinkovitost lokalnega in regijskega odziva na izredne dogodke**

Sistem CZ temelji na načelu postopnosti, ki predvideva postopno vključevanje višjih teritorialnih in specialističnih resursov pri odzivu na dogodke. Lokalni odziv temelji predvsem na zmogljivostih občinskih služb in lokalnih operativnih enot.

Povečano integracijo je potrebno doseči s povečevanjem zavedanja potrebnosti in pomembnosti sistema odziva na izredne dogodke ter s krepitvijo usposobljenosti za obvladovanje nesreč oziroma izrednih dogodkov, ki je multidisciplinarna stroka in mora biti podprta z vlaganjem v kader in s krepitvijo stroke.

Dodatno je potrebno definirati vključenost občinskih služb in različnih javnih zavodov v pripravljenost in odziv ter v procese ozaveščenosti vključevati tudi župane.

- **Metodologija vodenja odziva na izredne dogodke**

Potrebno je sistemsko uvesti enotno metodologijo vodenja odziva na dogodke (SVOD) in neprekinjenega delovanja (ISO standard Neprekinjenega poslovanja).

- **Oprema, vozila in sredstva sil ZRP**

Sile ZRP, ki se na različnih ravneh odzivajo na vse bolj pogoste in kompleksne podnebno pogojene nesreče, se soočajo s pomanjkljivo, zastarelo in nezadostno opremo, vozili in sredstvi. Pomanjkanje ustrezne opreme in usposobljenosti za njeno uporabo je bilo najbolj evidentno v primeru žleda leta 2014, ko so potrebno opremo, stroje in sile za odziv na ta dogodek prispevale tuje države (D. Muhič, 2015), v odziv na nesrečo pa so bile vključene tudi druge structure (npr. gospodarske družbe).

Slika 5: Obstoječe stanje v povezavi s potrebno opremo, vozili in sredstvi za odziv na podnebno pogojene naravne nesreče (primer žled 2014)

Slika 6: Primer zelene opreme, vozil in sredstev za odziv na podnebno pogojene nesreče

4. VIZIJA IN CILJI

4.1 VIZIJA

Zmogljivosti na področju zaščite, reševanja in pomoči za krepitev odpornosti ter okrevanje po epidemiji COVID-19, za krepitev zelene transformacije, omejevanje vpliva podnebnih sprememb in učinkovit odziv na podnebno pogojene naravne nesreče ter s tem povezano krepitev ekonomske in socialne odpornosti družbe po nesrečah.

4.2 STRATEŠKI CILJI

Vzpostavitev, razvoj, nadgradnja in zagotavljanje razpoložljivosti, organiziranosti, opremljenosti ter usposobljenosti sil za zaščito, reševanje in pomoč za odziv na trenutna in naraščajoča tveganja ter izzive na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, povezane z epidemijami in podnebno pogojenimi nesrečami, s poudarkom na dograjevanju infrastrukturnih in informacijsko-komunikacijskih sistemov, izboljšanju organiziranosti, razmer in opreme za delovanje sil ZRP ter njihove usposobljenosti na vseh ravneh (državni, regionalni in lokalni).

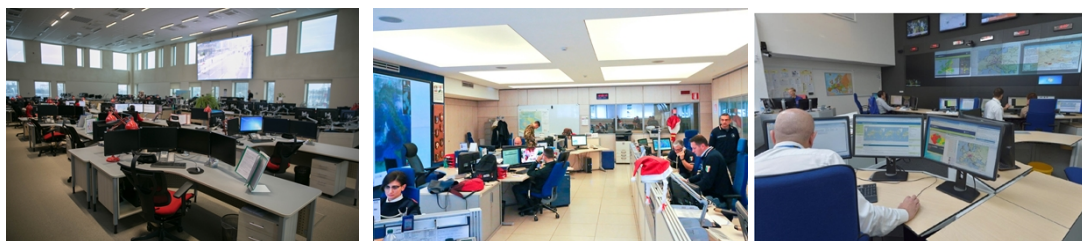
4.3 OPERATIVNI CILJI

- 1. Vzpostavitev infrastrukturnih in informacijsko-komunikacijskih pogojev za boljše spremljanje, pripravljenost in odziv sil za zaščito in reševanje na podnebno pogojene nesreče**
- 2. Vzpostavitev in dograjevanje infrastrukturnih pogojev za boljšo usposobljenost sil ZRP na državni, regionalni in lokalni ravni**
- 3. Zagotavljanje ustrezne opreme za izvajanje nalog na področju ZRP v povezavi z odzivom na podnebno pogojene nesreče na državni, regionalni in lokalni ravni**
- 4. Priprava in nadgradnja usposabljanj ter učnih pripomočkov za izobraževanje in usposabljanje sil ZRP na odziv v primeru podnebno pogojenih nesreč**

5. PREDLAGANE REŠITVE

5.1 VZPOSTAVITEV INFRASTRUKTURNIH IN INFORMACIJSKO-KOMUNIKACIJSKIH POGOJEV ZA BOLJŠE SPREMLJANJE, PRIPRAVLJENOST IN ODZIV SIL ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ NA PODNEBNO POGOJENE NESREČE

- vzpostavitev nacionalnega centra civilne zaščite kot strateškega centra za spremljanje, načrtovanje in odzivanje sil ZRP, ki je vključen v seznam pomembnih investicij Vlade RS za zagon gospodarstva po epidemiji pod zaporedno številko 173. V sklopu centra se zagotavlja:
 - infrastrukturni pogoji za delovanje ključnih struktur sistema ZRP in javnih reševalnih služb (URSZR, GZS, GRS, JRS,...),
 - operativni center s spremljajočo infrastrukturo (podpora odločanju po vključenih resorjih in področjih),

Slika 7-10: Primeri sodobnih operativnih centrov v Estoniji, Italiji in na ravni EU (vir: URSZR).

- simulacijski center (usposabljanje vodilnih kadrov v državi in širši regiji za vodenje odziva na nesreče),
- situacijski center (spremljanje situacije v državi in širši regiji),

Slika 11-13: Primeri sodobnih situacijskih centrov v Nemčiji, Italiji in na Nizozemskem (vir: URSZR).

- center za spremljanje in koordinacijo logističnih operacij,
- vsebinsko in organizacijsko prenovljen Center za obveščanje Republike Slovenije, ki je tudi kontaktna točka za izmenjavo podatkov o ogroženosti in naravnih ter drugih nesrečah s sosednjimi in drugimi državami ter mednarodnimi organizacijami*,
- prenovljen in razširjen Državni logistični center v Ljubljani za potrebe hitrega odzivanja v primeru naravnih in drugih nesreč,
- novi EU logistični center iz naslova rescEU,
- zunanji podporni center Nuklearne elektrarne Krško,
- heliport in parkirni prostori,
- spremljajoči prostori v smislu samozadostnosti (kuhinja, oskrba z elektriko, brezprekinitveno napajanje,

- nadaljnji razvoj enotnega informacijsko-komunikacijskega sistema na področju sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami za učinkovitejše načrtovanje, oceno stanja, izvajanje logistične podpore, ter usklajevanje in vodenje odziva,
- nadaljevanje prenove sistema javnega alarmiranja, vključeno v seznam pomembnih investicij Vlade RS za zagon gospodarstva po epidemij pod zaporedno št. 174,
- posodabljanje opreme, zmogljivosti in storitev regijskih centrov za obveščanje,
- nadaljnji razvoj storitev klica v sili na številki 112, vključen v seznam pomembnih investicij Vlade RS za zagon gospodarstva po epidemij pod zaporedno št. 174.
- razvoj razširjenih storitev, temelječih na tehnologijah omrežij mob.tel.

SKLADNOST Z RAZVOJNIMI DOKUMENTI:

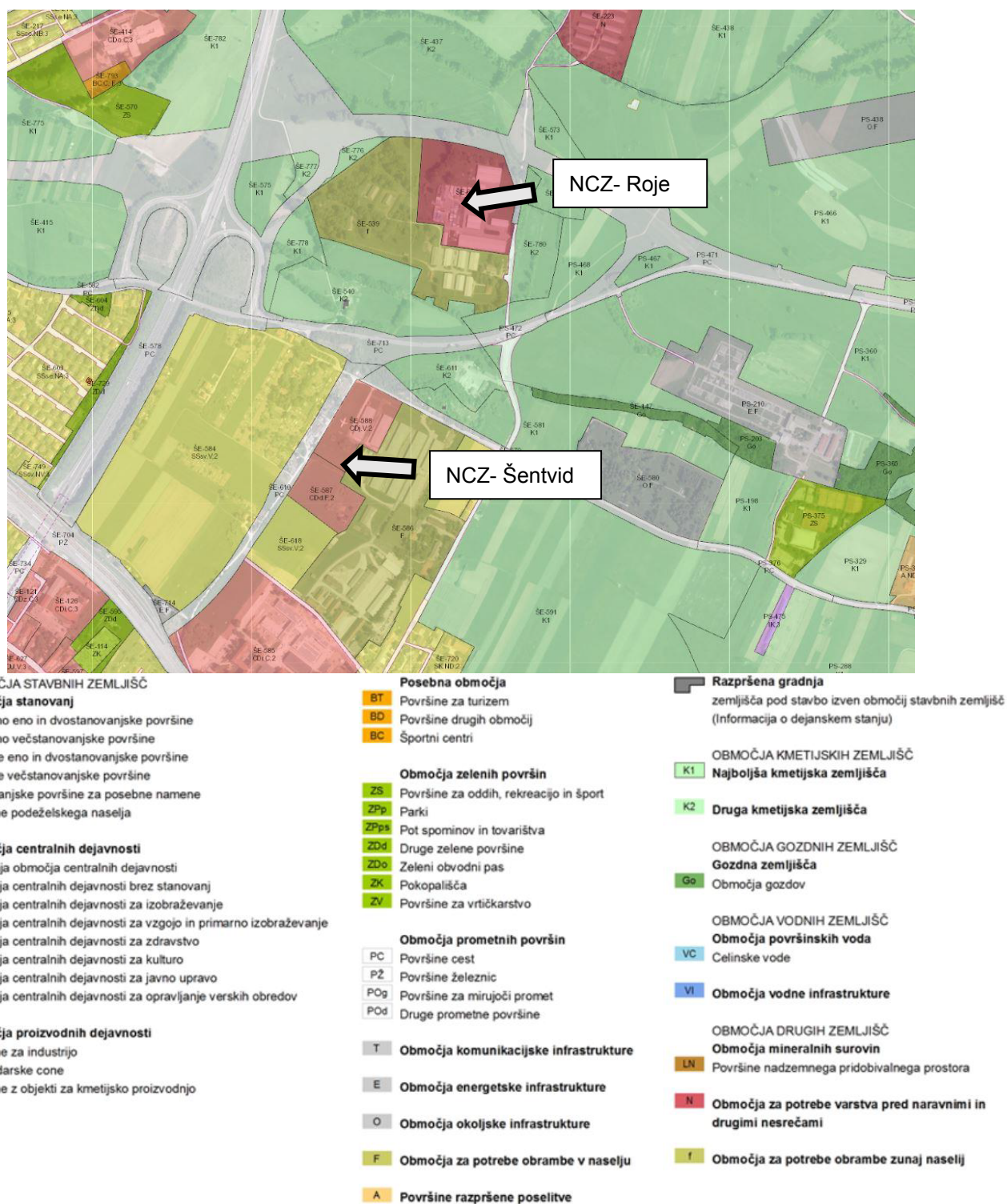
- Usmeritev je navedena v Nacionalnem načrtu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v letih 2016 – 2022 (poglavje 6.3.1) ki opredeljuje, da »bomo spodbujali dolgoročno združevanje in razvoj prostorskih, tehničnih, logističnih in drugih zmogljivosti gasilcev, nujne medicinske pomoči, Civilne zaščite, Rdečega križa in drugih reševalnih služb na skupnih lokacijah oziroma v skupnih objektih zaradi povečevanja racionalnosti, učinkovitosti, pa tudi hitrejši odzivnosti ob različnih vrstah nesreč«.
- Izvedba Centra za spremljanje, pripravljenost in odziv na nesreče je uvrščena v seznam pomembnih investicij na podlagi interventnega Zakona za odpravo ovir pri izvedbi pomembnih investicij za zagon gospodarstva po epidemiji COVID-19 (IZOOPIZG) in ga je sprejela Vlada RS dne 18.6.2020 pod zaporedno št. 173 in možnim začetkom do konca leta 2020.

NAČRTOVANI FINANČNI VIRI za NCZ:

Skupna vrednost investicije se okvirno ocenjuje na več kot 60 mio EUR.

Načrtovani viri so iz naslova:

○ evropske kohezijske politike v obdobju 2014 – 2020	10 mio EUR
○ evropske kohezijske politike v obdobju 2021 – 2027	40 mio EUR
○ razpisa iz naslova rescEU (izvedena prijava v juniju 2020)	7,7 mio EUR
○ virov proračuna RS	12-15 mio EUR
○ drugih potencialnih virov:	
▪ razpisi na ravni EU	
▪ vložki posameznih organizacij, donatorstvo, itn.	

Slika 14: Potencialna lokacija nacionalnega centra civilne zaščite in državnega logističnega centra (vir: Urbinfo).

Potrebna sredstva EKP 2014-2020 in VFO 2021-2027: 50 mio EUR in sicer:

- 40 mio EUR Zahodna kohezijska regija (predvsem infrastruktura – Kohezijski sklad),
- 10 mio EUR Vzhodna kohezijska regija (Evropski regionalni sklad).

5.2 VZPOSTAVITEV IN DOGRAJEVANJE INFRASTRUKTURNIH POGOJEV ZA BOLJŠO USPOSOBLJENOST SIL ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ NA DRŽAVNI, REGIONALNI IN LOKALNI RAVNI

Gre za infrastrukturne pogoje (prostori in oprema) za načrtovanje in odzivanje sil ZRP na regionalnem in lokalnem nivoju na podlagi izdelanih meril ogroženosti zaradi naravnih nesreč povezanih s podnebnimi spremembami:

- Poplavni podcenter na SV Slovenije
- Podcenter za žled in ujme na Kočevskem
- Podcenter za požare v naravi – Sežana

5.2.1 Podcenter za protipoplavno zaščito (PCPPZ) v SV Sloveniji

Namen projekta:

Vzpostavitev Podcentra za protipoplavno zaščito (PCPPZ) v SV Sloveniji kot odgovor na zagotavljanje ustreznih infrastrukturnih pogojev za izboljšanje načrtovanja, organiziranja, usposabljanja in operativne odzivnosti reševalnih enot in služb, organov ter drugih operativnih sestavov društev in nevladnih organizacij (v nadaljevanju: sil ZRP) na regionalnem in lokalnem nivoju ter s tem napredek pri preprečevanju tveganj in krepitvi odpornosti na podnebno pogojene nesreče. Lokacija in namen podcentra za protipoplavno zaščito z nadnacionalno dimenzijo sovpadata s cilji in usmeritvami Podonavske makroregionalne strategije.

Glede na dejstvo, da so poplavna varnost in varnostna vprašanja, povezana s podnebnimi spremembami, vključena v večino makroregionalnih strategij EU, tako da je projekt vzpostavitve PCPPZ v SV Sloveniji zelo skladen s temi strategijami, še posebej, ker predvideni projekt PCPPZ ni omejen le na SV Slovenijo, ampak je v slovenskem merilu pomemben za celotno Slovenijo, navezuje pa se na mednarodni okvir, predvsem zaradi tega, ker je tudi poplavna varnost in vpliv podnebnih sprememb neodvisen od mej sosednjih držav. Območje SV Slovenije in tako Pomurja, spada med drugim v Podonavsko makroregijo, katere strategija predvideva izboljšanje protipoplavne zaščite na tem območju na makroregionalni ravni. Tako bo PCPPZ lahko vključeval tudi usposabljanja in urjenja enot iz treh sosednjih držav (Avstrija, Madžarska in Hrvaška), ki spadajo v Podonavsko makroregijo.

Predlog vsebin PCPPZ:

V sklopu PCPPZ se bo na združeni lokaciji zagotavljajo infrastrukturne, materialne, kadrovske ter druge zmogljivosti za sile ZRP, ki so pomembni za pravočasen odziv in izvajanje operativnih nalog zaščite, reševanja in pomoči ter zaščitnih ukrepov ob podnebno pogojenih nesrečah, tako na lokalnem, regijskem in državnem ter prav tako na meddržavnem nivoju.

Na lokaciji PCPPZ se načrtuje vadben poligon za usposabljanje in vadbo lokalnih, regijskih, državnih in tujih sil ZRP za protipoplavno zaščito (švicarski koncept vadbenega poligona WPL Wangen a. a. – Wiedlisbach) ter prav tako vadbeni poligon za usposabljanje in vadbo tehnično-reševalnih enot CZ – enot za prečrpavanje večjih količin vode oz. enot HCP-SI EU modula.

Slika 15: Primer lokacije švicarskega vadbenega poligona WPL Wangen a. a. – Wiedlisbach

Na lokacijo PCPPZ bo smiselno umestiti tudi načrtovan regijski gasilski vadbeni poligon za pomursko regijo (240 PGD).

Predlog MO Murska Sobota je, da se v sklopu PCPPZ načrtujejo tudi prostorske zmogljivosti za potrebe lokalnih in regijskih subjektov vključenih v sistem ZRP.

Načrtovani objekti in vadbeni prostori v PCPPZ:

I. Upravno-poslovni objekti za potrebe:

- Izpostave URSZR Murska Sobota
- ReCO Murska Sobota
- ReLC Murska Sobota
- Štaba Civilne zaščite za Pomurje
- *MO Murska Sobota – Civilna zaščita*
- *Gasilskega regijskega poveljstva in Gasilskega regijskega sveta za Pomurje*
- *društev in drugih nevladnih organizacij v sklopu sistema ZRP na lokalni in regionalni ravni (PGD Murska Sobota, RKS, PRS RP Murska Sobota in Gornja Radgona, kinologov, radioamaterjev, tabornikov, skavtov idr.)*

II. Logistični objekti za potrebe:

- Izpostave URSZR Murska Sobota
- ReLC Murska Sobota
- Štaba Civilne zaščite za Pomurje
- državnih rezerv materialnih sredstev za SV Slovenijo (še posebej za protipoplavno zaščito)
- regijskih in lokalnih sil ZRP za odziv na podnebno pogojene nesreče
- *MO Murska Sobota – Civilna zaščita*
- *Društev in drugih nevladnih organizacij v sklopu sistema ZRP na lokalni in regionalni ravni (PGD Murska Sobota, RKS, PRS RP MS in GR, kinologi, radioamaterji, taborniki, skavti idr.)*
- *idr.*

III. Vadbeni poligoni in učni prostori:

- predavalnice za usposabljanje operativnih sestavov za protipoplavno zaščito
- vadbeni poligon za usposabljanje in kondicioniranje lokalnih, regijskih, državnih in tujih sestavov ZRP za protipoplavno zaščito (švicarski koncept učnega poligona WPL Wangen a. a. – Wiedlisbach)
- vadbeni poligon za usposabljanje in kondicioniranje tehnično-reševalnih enot CZ – Enot za prečrpavanje vode in enot HCP-SI EU modula
- *gasilski regijski poligon*
- *idr.*

IV. Spremljajoči prostori:

- heliport
- parkirni površine
- druge zunanje manipulativne površine

Predlog partnerjev projekta – PCPPZ:

- Uprava RS za zaščito in reševanje
- MO Murska Sobota
- drugi partnerji (MOP/DRSV, GZS, RKS, PRS idr.)

Predlog lokacije PCPPZ:

Za projekt PCPPZ se predlaga mikrolokacija na Bakovski ulici v Murski Soboti, nasprotno od dovozne ceste za Expanso. Predlagane nepremičnine (zemljišča) mikrolokacije RLUC-PPV so v lasti Republike Slovenije in po OPN MOMS uvrščeno kot gospodarska cona (IG / SO 123).

Mikrolokacijska umestitev PCPPZ v neposredni bližini avtocestne povezave A5 in tudi letališča v Rakičanu, bo nudila ustrezne logistične in operativne pogoje za hiter odziv sil ZRP na podnebno pogojene nesreče ter kvalitetno izvajanje zaščitnih ukrepov in nalog zaščite, reševanja in pomoči, tako na lokalnem, regijskem, državi, kot tudi pri nudenju pomoči v sosednjih državah

Slika 16: Mikrolokacija podcentra za protipoplavno zaščito

5.2.2 Podcenter za usposabljanje za ukrepanje ob žledu in ujmah na Kočevskem (PUŽUK)

Namen projekta:

Vzpostavitev PUŽUK kot odgovor na zagotavljanje ustreznih infrastrukturnih pogojev (objekti in oprema) za boljše načrtovanje, organiziranje, usposabljanje in operativno odzivnost sil ZRP na regionalnem in lokalnem nivoju ob naravnih nesrečah povezanih s podnebnimi spremembami s poudarkom na učinkovit odziv v primeru žleda in drugih vremenskih ujm tako v urbanih predelih kot tudi na gozdnih površinah ter cestni, železniški in drugi komunalno energetska infrastrukturi. Lokacija in namen podcentra za ukrepanje ob žledu in ujmah z nadnacionalno dimenzijo sovpadata s cilji in usmeritvami Jadransko-lonske makroregionalne strategije.

Predlog umestitve projekta:

Glede na predlog namena centra je smiselna uvrstitev na območje, ki izkazuje veliko ogroženost po žledu, ki se navezuje na mednarodni okvir, hkrati pa ima prisotne partnerske inštitucije, ki po svojem prvenstvenem namenu zagotavljajo načrtovanje ter upravljanje z žledom ogroženimi površinami in infrastrukturo. Glede na ogroženost in prisotnost sedeža Slovenskih državnih gozdov ter Zavoda za gozdove, ter povezljivost s povezanimi ogroženimi območji Notranjske ter Krasom v RS ter Gorskim Kotarjem v sosednji Hrvaški, je primerno center zasnovati na območju Kočevske. Podpora umestitvi in realizaciji projekta je izražena tudi s strani Občine Kočevje.

Predlog partnerjev projekta PUŽUK:

- URSZR,
- Občina Kočevje,
- Slovenski državni gozdovi (SiDG)
- Zavod za gozdove RS
- ELES
- Drugi partnerji po potrebi (MKGP, Sklad kmetijskih gozdov in zemljišč RS, SŽ, ...)

Načrtovani objekti in vadbeni prostori v PUŽUK:

I. Vadbeni poligoni in učni prostori:

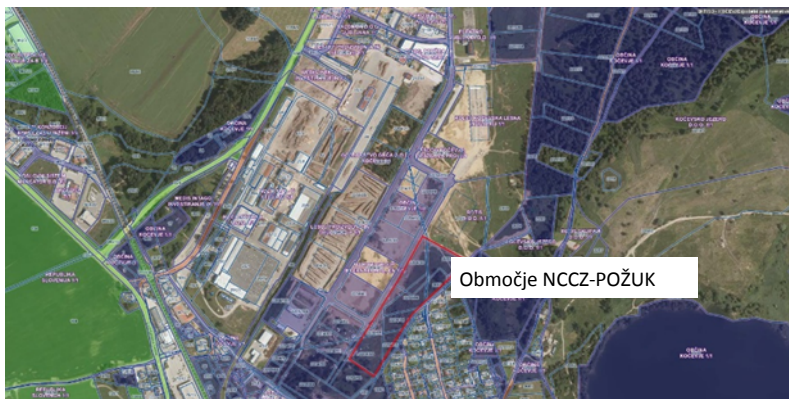
- Predavalnice za usposabljanje operativnih sestavov za odziv na žled in druge ujme
- Vadbeni poligon za usposabljanje in kondicioniranje lokalnih, regijskih, državnih in tujih sestavov ZRP za odziv na žled in druge ujme

II. Logistični kapacitete:

- Del sredstev rezerv materialnih sredstev za odziv na žled in druge ujme
- Regijskih in lokalnih sil ZRP za odziv na podnebno pogojene nesreče
- Občine Kočevje

Predlog lokacije PUŽUK:

Po razgovoru s predstavniki Občine Kočevje (avgust 2020) se za projekt PUŽUK predlaga mikrolokacija znotraj industrijsko poslovne cone LIK v Kočevju, v neposredni bližini glavne državne ceste in železniške proge. Predlagana zemljišča so v lasti občine Kočevje ali pa v državni lasti.

Slika 17: Lokacija podcentra za ukrepanje ob žledu in ujmah

5.2.3 Podcenter za požare v naravi Sežana

Namen in cilji projekta:

Namen projekta je zagotoviti učinkovitejši odziv na požare v naravnem okolju, saj se je zaradi podnebnih sprememb ogroženost zaradi požarov v naravnem okolju povečala.

URSZR želi v luči obvladovanja podnebnih sprememb, trendov na področju vremenskih pojavov, predvsem podaljševanja sušnih obdobji ter skrbi za naravno okolje, pri čemer kaže izpostaviti izjemen pomen:

- pitnih virov, ki s pitno vodo oskrbujejo večji del jugozahodne Slovenije,
- neokrnjene narave,
- kulturne dediščine,
- številnih kraških jam,
- naravne vegetacije in izjemno biološko raznovrstnost,
- varnega življenjskega okolja za vse generacije,

nadgraditi obstoječi center v Sežani ter s tem zagotoviti dolgoročno vzdržnost v kontekstu zagotavljanja požarne varnosti na Krasu ter širšem območju jugovzhodne Slovenije. Glede na organiziranost gasilstva in civilne zaščite v RS predvidena nadgradnja/izgradnja centra pomeni veliko dodano vrednost za celotno državo in ne zgolj za obravnavano območje.

Predlog vsebin projekta:

Izgradnja namenskega centra za učinkovito požarno varstvo in zagotavljanje hitrega odziva na požare v naravnem okolju.

V centru je predvideno za:

- situacijski center (spremljanje situacije 24/7),
- operativni center s spremljajočo infrastrukturo (podpora odločanju),
- prostori za pripadnike odzivnih enot in udeležence usposabljanj,
- vzdrževanje pripravljenosti na odziv za požare v naravnem okolju,
- usposabljanje operativnih gasilcev za ukrepanje ob večjih požarih v naravnem okolju in za gašenje notranjih požarov (modul A in B),
- praktično usposabljanje kandidatov, ki se v gasilski šoli usposabljaajo za pridobitev poklica gasilec (gašenje požarov v naravnem okolju, delo z motorno žago, gašenje požarov z uporabo zrakoplovov itd.),
- specifična usposabljanja (za jamarje, gozdarje in gasilce iz drugih držav),
- teoretična usposabljanja (v učilnicah),
- izvajanje drugih programov usposabljanja na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Na tem območju je zagotavljanje požarne varnosti s strani prostovoljnih gasilskih društev pokrito slabše, kot to velja za večino drugih delov države, ob dejstvu, da je na tem območju višja stopnja požarne ogroženosti zaradi vpliva mediteranskega podnebja, značilne primorsko – kraške vegetacije, izpostavljene železniške proge ter zahtevnosti terena, predvsem glede na dostopnost, številne kraške jame, brezna, itd.

Opis lokacije:

URSZR v Sežani že izvaja dejavnost usposabljanja in izobraževanja ter skupaj z lokalnimi skupnostmi (očbina Sežana itn.) zagotavlja požarno varnost na območju Krasa in jugozahodne Slovenije. Predlagana lokacija že ima:

- cca 1.800 m² uporabnih površin,
- 3 predavalnice,
- 20 sob (50 ležišč),
- kuhinja in jedilnica (zagotavljanje do 1.000 obrokov/dnevno),
- poligon za gašenje notranjih požarov (Modul A).

Lokacija in namen podcentra za požare v naravi z nadsionalno dimenzijo sovpadata s cilji in usmeritvami Alpske makroregionalne strategije.

S projektom se načrtuje izgradnja večnamenskega objekta za potrebe lokalne skupnosti, širšega območja/regije in države.

Za namen predvidene investicije namerava Občina Sežana zgraditi novo komunalno infrastrukturo, ki je predmet ločenega projekta.

Območje z nameravano gradnjo obsega zemljišče v velikosti 2.996 m².

Slika 18: Lokacija podcentra za požare v naravi

Splošen opis predvidene gradnje:

Predvidena lokacija gradnje predstavlja degradirano območje. Gradnja in ureditev okolice obsega sanacijo obstoječega stanja ter nadgradnjo, v smislu dopirnosa za naravo, okolje, kot za prebivalce na obravnavanem območju in v širši regiji.

Za namen pridobitve gradbenega dovoljenja so že bile opravljene študije ter pripravljeni dokumenti s področja zasnove predvidenega objekta ter njegovih arhitekturnih značilnosti:

- gabarit in višina
- konstrukcija
- streha
- fasada
- stavbno pohištvo
- zunanja ureditev
- parkirne površine
- komunalna in energetska oskrba

Pripravljena dokumentacija z izvršljivimi dokumenti (izvršljivo gradbeno dovoljenje) potrjuje potrebo po investiciji. Pripravljena dokumentacija predstavlja odgovor na vpliv podnebnih sprememb in podnebno pogojene nesreče, na potrebe po varovanju narave in naravnih virov ter po skrbi za zdravo življenjsko okolje, za vse generacije.

Pripravljena dokumentacija tudi kaže, da je projekt pripravljen strokovno, odgovorno ter, da je glede na vso potrebno dokumentacijo in pridobljena dovoljenja ter ob zagotovljeni podpori lokalnega okolja, k izvajanju projekta možno pristopiti takoj.

- Potrebna sredstva: 5 mio EUR in sicer:
 - 1 mio EUR Zahodna kohezijska regija (Evropski regionalni sklad),
 - 4 mio EUR Vzhodna kohezijska regija (Evropski regionalni sklad).

5.3 ZAGOTAVLJANJE USTREZNE OPREME ZA IZVAJANJE NALOG NA PODROČJU ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI V POVEZAVI Z ODZIVOM NA PODNEBNO POGOJENE NESREČE NA DRŽAVNI, REGIONALNI IN LOKALNI RAVNI

Cilj zagotavljanja ustrezne opreme, vozil in sredstev za izvajanje nalog na področju ZRP je zagotoviti brežhibno in tehnično ustrezno opremo, vozila in sredstva enotam, da lahko le-te zagotavljajo svojo odzivnost in operativno učinkovitost. Sočasno je treba zagotoviti usposobljenost enot za delo z opremo, vozili in sredstvi, ki omogočajo logistično podporo in reševanje v primeru izrednih dogodkov. Sodobna sredstva, ki jih za uresničevanje svojega poslanstva potrebujejo sile ZRP, zaradi svoje zanesljivosti, tehnološke naprednosti in zmogljivosti, hkrati predstavljajo tudi dodano vrednost za preprečevanje, omejevanje oziroma odpravo posledic podnebno pogojenih nesreč.

Zagotavljanje opreme, vozil in sredstev, ki se bi v primeru podnebno pogojenih nesreč lahko uporabila na celotnem območju RS in po kateri je v okviru rednega delovanja enot ZRP izražen lokalni in regionalni oziroma državni primanjkljaj so opredeljena v nadaljevanju. Navedena oprema, vozila, mehanizacija in druga sredstva povečujejo možnosti za ustrezen odziv v primeru podnebno pogojenih nesreč, kot so poplave, žled in požari v naravnem okolju. Brez ustrezne, sodobne opreme, vozil in sredstev ni mogoč niti ustrezen odziv, poleg tega pa se z ustrezno opremo, vozili in sredstvi zagotavlja ustrezna in viskokokokakovostna usposabljanja, ki so nujna za ustrezen odziv. Sodobna oprema, vozila in sredstva sil ZRP pa sočasno pomenijo manj škodljivih vplivov na okolje in manjšo občutljivost na vremenske vplive. Na pomanjkanje specializirane in moderne opreme je pokazal primer žledu 2014, ko so bila za ustrezen odziv nujno potrebna dvigala in dvizne košare, saj morajo oprema, mehanizacija in sredstva za odziv delovati tudi, ali pa ravno takrat, ko vse drugo odpove. Sodobna oprema sil ZRP bi jim omogočila pridobivanje izkušenj z moderno in varnih opremo, vozili ter sredstvi.

- Med opremo, vozila in sredstva, potrebna za odziv sil ZRP na podnebno pogojene nesreče sodijo prednostno:
 - **Regionalno-lokalne enote za hitre intervencije - za obvladovanje podnebno pogojenih nesreč (RLEHI-ONN) - TIP 1 (za enote na ravni GEŠP):**
 - avtolestve
 - posebna vozila z dvigalom npr. 32 do 40 m s kontejnerji za posamezen namen
 - tipske specializirane menjalne nadgradnje za:
 - poplave
 - žled, vetrolom in toča
 - gozdne in travniške požare
 - platoji za prevoz večje opreme naravnih nesreč (črpalke, agregati,...).

Slika 19-24: Zelena oprema, vozila in sredstva enot RLEHI-ONN za odziv na podnebno pogojene nesreče

- **Regionalno-lokalne enote za hitre intervencije - za obvladovanje podnebno pogojenih nesreč (RLEHI-ONN) - TIP 2 (za enote ravni osrednjih občinskih enot):**
 - posebna vozila z dvigalom do 32 m s kontejnerji za posamezen namen
 - posebna vozila z dvigalom do 20 m in kesoni

Slika 25-30: Želena oprema, vozila in sredstva enot RLEHI-ONN za odziv na podnebno pogojene nesreče

Večina te namenske opreme, zagotovljene s strani države, bi bila stalno razporejena na območju RS po regionalno-lokalnem principu in glede na ogroženost zaradi podnebno pogojenih nesreč, ob predpostavki, da se organizirane RLEHI-ONN enote s to opremo odzovejo na poziv URSZR oz. poveljnika CZ RS v primeru nesreče večjega obsega kjerkoli v RS (oz. v obmejnih regijah sosednjih držav) v določenem intervencijskem času.

Potreba po opremi, vozilih in sredstvih za odziv na podnebno pogojene nesreče je izkazana in dlje časa trajajoča, zato je URSZR že pristopila k nakupu in zagotavljanju naslednje specializirane opreme, vozil in sredstev:

- tovarna terenska vozila s hidravličnim kotalnim nalagalnikom s teleskopsko roko in kontejnerji z namensko opremo za odziv na poplave (6 vozil v teku), razporejeni bodo regijsko,
- intervencijska specialna tovarna terenska vozila s hidravličnim dvigalom (dve vozili v teku),
- tovarna terenska vozila za vleko in prevoz materialnih sredstev s pripadajočo opremo: tovarno terensko vozilo za nakladanje/razlaganje s hidravličnim kotalnim nalagalnikom s teleskopsko roko, tovarno terensko vozilo za nakladanje/razlaganje s hidravlično nakladalno ploščadjo in hidravličnim dvigalom (predinvesticijska zasnova).
- intervencijska specialna tovarna terenska vozila s pripadajočo opremo – hidravličnim dvigalom (predinvesticijska zasnova) – nakup dodatnih vozil,

- delovni stroji: oprtni viličar za težke terenske pogoje uporabe in oprtni viličar za težke terenske pogoje uporabe – zložljiv, s pregibnim jermom, plinski čelni viličar s kabino, električni paletni viličar z dvigalom, kopač, nalagalnik, transportna prikolica, prikolice za prevoz delovnih strojev, zabojnikov in standardnih kotalnih zabojnikov, kotalni zabojnik za skladiščenje materialnih sredstev in opreme, kotalni zabojnik – univerzalna ploščad, kotalni zabojnik – keson za razsuti tovor, snežni plug (predinvesticijska zasnova),
- vozila za usposabljanje sil za zaščito, reševanje in pomoč za primere podnebno pogojenih nesreč: tehnično reševalno vozilo (z dvigalom), vozilo za tunelsko gašenje, velika cisterna za gozdne požare, avtolestev s košaro, različna vozila s cisterno, večnamensko vozilo (z modulom za gozdne požare), večje vozilo za gašenje gozdnih požarov, vozilo za logistiko (s ponjavo in nakladalno ploščadjo), tovorno vozilo, vozilo za prevoz moštva, manjše tovorno vozilo z nakladalno rampo (faza izvedbe JN).

Nakup nekaterih navedenih sredstev iz proračuna URSZR oz. RS je že v teku ali načrtovan, pri čemer število načrtovanih ali kupljenih vozil, opreme in sredstev ne zadošča za zadostno geografsko pokritost države. Potrebno bi bilo povečati število načrtovanih sredstev za nakup, za kar bi bilo potrebno še cca. 40.000.000,00 EUR evropskih sredstev. Dodatno je izkazana potreba po nakupu večjega števila vozil za potrebe na regionalno-lokalni ravni, katerih postopki nakupa še niso v teku (obstoječi zgolj na nivoju RS). Gre za vozila in sredstva za prevoz moštva z opremo in pogonom 4x4 za odziv na podnebno pogojene nesreče, ki rezultirajo v vožnji po neurejenih poteh, specialna terenska vozila 4x4 z nadgradnjo, terenska vozila s prikolicami z žerjavi in platforme za dvigovanje sil ZRP za delo na višini za odziv v primeru toče, poveljniško-štabne kontejnerje za koordiniran odziv na podnebno pogojene nesreče na regijski ravni in štabno-komunikacijska vozila na regionalni ravni, ki se uporabljajo za komuniciranje med odzivanjem na podnebno pogojeno nesrečo in lahko tudi kot rezervna lokacij regijskih centrov za obveščanje.

- Potrebna sredstva za predlagane ukrepe 2 c iz EKP 2014-2020 in VFO 2021-2027:
 - 40 mio EUR in sicer:
 - 8 mio EUR Zahodna kohezijska regija (Evropski regionalni sklad),
 - 32 mio EUR Vzhodna kohezijska regija (Evropski regionalni sklad).

5.4 PRIPRAVA IN NADGRADNJA USPOSABLJANJ TER UČNIH PRIPOMOČKOV ZA IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE SIL ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ, VEZANIH NA ODZIV V PRIMERU PODNEBNO POGOJENIH NESREČ

V okviru priprave in nadgradnje usposabljanj ter učnih pripomočkov za izobraževanje in usposabljanje sil za ZRP vezanih na odziv v primeru podnebno pogojenih nesreč so predvidena posodabljanja obstoječih programov usposabljanja, priprava novih programov ter uvajanje sodobnih oblik usposabljanja in učnih pripomočkov. Prednostno bo vzpostavljeno usposabljanje za odziv sil ZRP na podnebno pogojene nesreče, pojasnjen v nadaljevanju.

KONCEPT USPOSABLJANJA ENOT ZA ODZIV NA PODNEBNO POGOJENE NESREČE V REPUBLIKI SLOVENIJI

Podnebne spremembe predstavljajo resno grožnjo, s katero se bo človeštvo soočalo prihodnja desetletja ali celo stoletja. Podatki kažejo, da je naše podnebje že toplejše, kažejo se spremembe padavinskega, rečnega režima, vremenski dogodki so pogostejši in intenzivnejši. Naravne nesreče, ki so v veliki meri posledica podnebnega dogajanja kot so poplave, ujme, požari v naravnem okolju, žled se pojavljajo v pogostejših časovnih presledkih, zajamejo lahko zelo široko področje, nemalokrat zahtevajo poleg velike materialne škode tudi človeška življenja. Če k tem dejavnikom podnebnih sprememb dodamo še neprimerno prostorsko načrtovanje in pomanjkljiv

nadzor pri gradnji, to posledično pomeni, da se število intervencij sil za zaščito, reševanje in pomoč po nesrečah povečuje, intervencije so zahtevnejše. Prebivalci pa so po drugi strani vse bolj odvisni od pomoči reševalcev.

Od oseb, ki sodelujejo v intervencijah se pričakuje: dobra telesna pripravljenost, razpoložljivost v zelo kratkem času in visoka usposobljenost za opravljanje nalog. Posledice nesreč so lahko zelo različne, ob obsežnejših nesrečah je potrebno angažirati množico različnih organizacij in posameznikov, ki imajo specifična znanja. Tem zahtevam je potrebno prilagoditi koncept usposabljanja reševalce za strokovno, varno in koordinirano ukrepanje ob nesrečah.

Namen usposabljanja

Udeležence opolnomočiti za uspešno spopadanje in odziv na podnebno pogojene nesreče.

Udeležence pripraviti za učinkovito odzivanje na različne posledice nesreč, timsko delo, prevzemanje odgovornosti, skrb za lastno varnost in varnost sotovarišev ter za delovanje v različnih oblikah začasnih sestavov enot za odziv na nesreče.

Predpostavke za pripravo vsebin programov usposabljanja

- udeleženci imajo že končana temeljna usposabljanja (potrebna strokovna znanja) oziroma končana izobraževanja,
- udeleženci usposabljanja so pripadniki različnih organizacij, uslužbenci javnih podjetij, prostovoljci...
- usposabljanja so organizirana na različnih ravneh delovanja,
- organizacije se glede na oceno ogroženosti zaradi naravnih nesreč usposobijo za odziv v svojem okolju in za delovanje kot pomoč na ravni regije, države ali na obmejnem območju,
- usposabljanje se organizira modularno,
- posameznik se lahko udeleži več modulov usposabljanja.

Cilji usposabljanja

- seznaniti udeležence z osnovnimi značilnostmi naravnih nesreč povezanih z vremenskimi spremembami,
- seznaniti udeležence z organizacijsko strukturo reševalnih sestavov, ki se odzivajo na nesreče,
- seznaniti udeležence z vodenjem intervencij, vlogo vodij intervencij in koordinacijo med različnimi organizacijami, ki v intervenciji sodelujejo,
- udeležence usposobiti za vključitev in izvajanje nalog na različnih ravneh in ob različno zahtevnih intervencijah,
- *privzgojiti* občutek za varnost,
- vzdrževati in izpopolnjevati pridobljena znanja.

Ciljne skupine usposabljanja:

- posamezniki, ki imajo že opravljena temeljna izobraževanja in usposabljanja in potrebna strokovna znanja,
- predstavniki različnih organizacij, uslužbenci javnih podjetij in prostovoljci, ki delujejo oziroma se odzivajo na podnebno pogojene nesreče.
- glede na raven organiziranja:
 - o enote na občinski ravni
 - o enote na regijski ravni
 - o enote na državni ravni
 - o enote za ukrepanje v tujini

Ciljne skupine glede na vrsto nesreče/naloge:

- enote za gašenje požarov v naravnem okolju,

- enote za reševanje ob poplavah,
- enote za izvajanje nalog ob žledu,
- enote za izvajanje nalog po ujmah,
- vodstvo intervencij,
- enote za logistično oskrbo.

Izvedba usposabljanj

Usposabljanja se izvede v enem od treh namensko organiziranih regionalnih centrih, ki so namensko opremljeni s poligoni za:

- usposabljanje za reševanje ob poplavah in ujmah,
- usposabljanje za gašenje požarov v naravnem okolju in
- usposabljanje za ukrepanje ob žledu in ujmah

Moduli usposabljanja:

- usposabljanje za ukrepanje ob poplavah vodotokov (vsi tipi poplav)
- usposabljanje za ukrepanje ob ujmah (veter, toča, nalivi)
- usposabljanje za ukrepanje ob pojavu žleda
- usposabljanje za ukrepanje ob pojavu požarov v naravnem okolju,
- usposabljanje za vodenje več organizacijskega odziva na nesrečo.

Vrste usposabljanj:

- dopolnilno usposabljanje,
- obnovitveno usposabljanje.

Pogoji za vključitev v program:

- razporejenost v enoto.

Vzdrževanje usposobljenosti

Po končanem dopolnilnem usposabljanju se udeleženci udeležijo:

- obnovitvenih usposabljanj v določenih časovnih obdobjih in
- občinskih, regijskih, državnih in mednarodnih vaj.

Predvideni ukrepi, sofinancirani iz evropske hohezijske politike na področju usposabljanj obsegajo:

- posodabljanje obstoječih programov usposabljanja, ki se parcialno ali v celotni nanašajo na podnebno pogojene nesreče,
- priprava novih programov usposabljanja glede na vire ogrožanja in spremembe na področju organiziranja in opremljanja sil za ZRP,
- uvajanje sodobnih oblik usposabljanja z razvojem in nadgradnjo teoretičnih in praktičnih učnih pripomočkov za izobraževanje in usposabljanje akterjev na operativni ravni,
- nadgradnja učnih pripomočkov za simulacije nesreč povezanih s podnebnimi spremembami.
- Potrebna sredstva: 5 mio EUR, in sicer:
 - 4 mio EUR Evropski regionalni sklad in
 - 1 mio EUR Evropski socialni sklad.

6. SKLEP

Po Resoluciji o nacionalnem programu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v letih 2016-2022 gre za celovit podsystem, ki deluje usklajeno z drugimi podsystemi nacionalne varnosti države, in temelji na prostovoljstvu ter medsebojnem sodelovanju poklicnih in prostovoljnih reševalnih struktur, tako na državni, regionalni in lokalni ravni. "Njegove temeljne naloge so izvajanje preventivnih ukrepov, vključno s preventivnimi ukrepi na področju varstva pred požarom in varstva pred utopitvami, vzdrževanje pripravljenosti, izobraževanje in usposabljanje za ZRP, opazovanje, obveščanje, opozarjanje in alarmiranje ob nevarnostih in nesrečah ter zaščita, reševanje in pomoč ob nesrečah vseh vrst, kar vključuje tudi neposredno odpravljanje posledic nesreč ter sanacijo po nesreči" (ReNPVNDN16–22, poglavje 2.1). Za učinkovito delovanje sistema je potrebna organiziranost in zagotavljanje delovanja vseh reševalnih in drugih struktur v sistemu, njihova opremljenost in usposobljenost za odzivanje na različne izredne dogodke. Učinkovito delovanje sistema zagotavljajo država in lokalne skupnosti, naraščajoč trend, pogostost in kompleksnost nesreč, predvsem podnebno pogojenih, pa nakazujejo na potrebo po večjih investicijah na področju ZRP. Podnebno pogojene nesreče so čedalje bolj pogoste, njihovo tradicionalno območje nastanka se širi, kar je na primeru Slovenije najbolj očitno pri požarih v naravnem okolju. Sočasno je škoda po nesrečah, kot sta žled in poplave, ki so Slovenijo prizadele v zadnjih dveh desetletjih, lahko zelo velika. Naraščanje trenda podnebno pogojenih nesreč je na ozemlju RS pričakovano tudi v naslednjih letih in desetletjih, zato se je za odziv nanje potreba učinkovito pripraviti. Potrebne so investicije v povezavi z dograjevanjem infrastrukturnih in informacijsko-komunikacijskih sistemov, izboljšanjem organiziranosti, razmer in opreme za delovanje sil ZRP ter njihovo usposobljenostjo na vseh ravneh (državni, regionalni in lokalni). Splošni cilj takšnih investicij je zagotoviti organiziranost, opremljenost in usposobljenost sil ZRP na vseh ravneh, in s tem odziv, reševanje in logistično podporo v primeru podnebno pogojenih nesreč. Sočasno je treba zagotoviti usposobljenost za delo z opremo, vozili in sredstvi, ki jih za uresničevanje svojega poslanstva potrebujejo sile ZRP.

V gradivu navedene investicije bi povečale možnosti za ustrezen odziv sil ZRP v primeru podnebno pogojenih nesreč, kot so poplave, žled in požari v naravnem okolju. Brez ustrezne organiziranosti, opremljenosti in usposobljenosti ter logistične podpore na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami namreč ustrezen odziv sil ZRP ni mogoč. Sočasno sistem varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami vključuje varstvo ljudi, živali, premoženja, kulturne dediščine in okolja, česar ni mogoče ovrednotiti. Varnost, zdravje in mir so vrednote, ki jih ni mogoče in se jih niti ne sme ekonomsko opredeljevati.

Prednostni sklop	Cilji politike	Specifični cilji	InvestEU	Potrebna (EU) sredstva
2.Zeleni energetska prehod z razogljičenjem družbe	Cilj politike: 2. Bolj zelena, nizkoogljična Evropa s spodbujanjem prehoda na čisto in pravično energijo, zelene in modre naložbe, krožno	SC4: Spodbujanje prilagajanja podnebnim spremembam ter preprečevanje tveganj in krepitev odpornosti na naravne nesreče	1. <u>Vzpostavitev in nadgradnja infrastrukturnih pogojev za boljšo pripravljenost, odziv in usposobljenost sil za zaščito, reševanje in pomoč na podnebno pogojene nesreče:</u>	

	gospodarstvo, prilagajanje podnebnim spremembam ter preprečevanje in upravljanje tveganj		a. <u>Vzpostavitev infrastrukturnih in informacijsko-komunikacijskih pogojev za boljše spremljanje, pripravljenost in odziv sil za zaščito, reševanje in pomoč na podnebno pogojene nesreče</u> b. <u>Vzpostavitev in dograjevanje infrastrukturnih pogojev za boljšo usposobljenost sil ZRP na državni, regionalni in lokalni ravni.</u> 2. <u>Razvoj in posodobitev podlag ter opreme za krepitev odpornosti in odziv sil za zaščito, reševanje ter pomoč pri varstvu ljudi, živali, premoženja, kulturne dediščine in okolja za primere podnebno pogojenih nesreč:</u> c. <u>Zagotavljanje ustrezne opreme za izvajanje nalog na področju ZRP v povezavi z odzivom na podnebno pogojene nesrečena državni, regionalni in lokalni ravni.</u>	50 mio EUR in sicer: ▪ 40 mio EUR Zahodna kohezijska regija (predvsem infrastruktura – Kohezijski sklad), ▪ 10 mio EUR Vzhodna kohezijska regija (Evropski regionalni sklad). 5 mio EUR in sicer: ▪ 1 mio EUR Zahodna kohezijska regija (Evropski regionalni sklad), ▪ 4 mio EUR Vzhodna kohezijska regija (Evropski regionalni sklad). 40 mio EUR in sicer: ▪ 8 mio EUR Zahodna kohezijska regija (Evropski regionalni sklad), ▪ 32 mio EUR Vzhodna kohezijska regija (Evropski regionalni sklad).
--	---	--	--	---

			d. <u>Priprava _____ in nadgradnja usposabljanj ter učnih pripomočkov za izobraževanje in usposabljanje sil ZRP za odziv na podnebno pogojene nesreče.</u>	5 mio EUR in sicer: ▪ 5 mio EUR Vzhodna kohezijska regija (4 mio EUR Evropski regionalni sklad in 1 mio EUR Evropski socialni sklad).
--	--	--	---	--

7. PREDLOG STRUKTURNIH REFORM – program NG EU

Ozadje programa:

- Načrt mora vsebovati pakete strukturnih reform in investicij po posameznih področjih (dolgoročni učinek!).
- Vsebina vezana na specifična priporočila državam in prioritete kot so „digitalno“, „zeleno“, produktivnost, trg dela, izobraževanje in spretnosti, R&R, sociala, zdravje.
- Odločanje o načrtih v okviru EU semestra (kvalificirana večina v Svetu).
- Vsa sredstva morajo biti komitirana do 2023 in izvedena do 2026.
- Sredstva bodo izplačana po tranšah glede na izvedbo mejnikov in ciljev.

Vsebina načrta, ki ga predlaga država članica mora vsebovati:

- povezavo na CSRje ,
- ocena vpliva na potencialno rast in okrevanje,
- ocena doprinosa k „zeleni“ in „digitalni“ tranziciji,
- postavitev mejnikov, ciljev in časovnice za izvedbo reform in investicij – ob nedoseženih ciljnih vrednosti ne bo denarja,
- ocena stroškov reform in investicij,
- povezava in skladnost z drugimi EU programi.

Za RS veljajo CSR za 2020 in 2021 (https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2020-european-semester-csr-comm-recommendation-slovenia_sl.pdf):

- 1. v skladu s splošno odstopno klavzulo sprejme vse potrebne ukrepe za učinkovit odziv na epidemijo, ohranitev gospodarstva in podporo okrevanju, ki bo sledilo; če gospodarske razmere to omogočajo, izvaja fiskalne politike, namenjene doseganju preudarnih srednjeročnih fiskalnih položajev in zagotavljanju vzdržnosti dolga ob krepitevi naložb; zagotovi odpornost zdravstvenega sistema in sistema dolgotrajne oskrbe, med drugim z zagotavljanjem zadostne oskrbe s kritično medicinsko opremo in odpravo pomanjkanja zdravstvenih delavcev;
- 2. zagotovi ustrezno nadomestilo dohodka in socialno zaščito; ublaži učinek krize na zaposlenost, med drugim z okrepitevijo shem krajšega delovnega časa in s prožnimi ureditvami dela; poskrbi, da bodo ti ukrepi zagotavljali ustrezno zaščito za delavce z nestandardnimi oblikami zaposlitve;
- 3. nadaljuje hitro izvajanje ukrepov za zagotavljanje likvidnosti in financiranja podjetjem in gospodinjstvom ter zmanjšanje upravnega bremena; da prednost zrelim javnim naložbenim projektom in spodbuja zasebne naložbe v podporo gospodarskemu okrevanju; osredotoči naložbe na zeleni in digitalni prehod, zlasti na čisto in učinkovito proizvodnjo in rabo energije, okoljsko infrastrukturo, trajnostni promet, raziskave in inovacije ter uvajanje omrežja 5G; spodbuja digitalne zmogljivosti podjetij ter krepí digitalna znanja in spretnosti, e-trgovino in e-zdravje.

Za reforme veljajo tudi CSRji iz leta 2019.

Naslovljene vsebine s področja CZ in ZRP:

Večji izredni dogodki, ki so v zadnjih letih prizadeli Slovenijo kažejo na njihovo vse bolj kompleksno naravo, velik obseg in pogostost pojavljanja. Novim virom ogrožanje je vsekakor potrebno vključiti tudi vseprisotne podnebne spremembe, ki se v svoji pojavnosti kažejo kot večje ogrožanje pred naravnimi in drugimi nesrečami (poplave, žled, zemeljski plazovi, požari v naravnem okolju ipd). V odziv na naravne nesreče in druge nesreče ter druge kompleksne izredne dogodke je vključenih veliko deležnikov tako na državni (ministrstva, civilna zaščita, policija, vojska), kot na lokalni ravni (občine, sile ZRP, podjetja in zavodi). Izkazalo se je, da so izvajalci reševalnih in drugih operativnih nalog učinkoviti pri izvajanju svojih nalog, pojavlja pa se vrzel pri usklajevanju skupnega, celovitega odziva, ki temelji na okrepljeni komunikaciji ter predhodno

pripravljenimi jasnimi načrti in koncepti odziva. Na vseh ravneh je potreben okrepljen vezni člen, ki lahko vse te deležnike strokovno in operativno poveže v učinkovit in enoten odziv. To funkcijo bi v prihodnosti lahko izvajal sistem civilne zaščite (CZ) s Poveljnikom CZ RS in URSZR.

Predlog strukturne reforme je **Povečanje integracije sistema VNDN oz. CZ** s ciljem boljše pripravljenosti in odziva ob podnebno pogojenih nesrečah. Povečana integracija sistema CZ temelji na viziji (ponovne) določitve deležnikov v sistemu in njihovo vlogo pri odzivanju na vse bolj kompleksne izredne dogodke ter njihovo opolnomočenje (organiziranje, usposabljanje, opremljanje) za učinkovitejšo pripravljenosti in odziv na nesrečo ter večjo povezljivost med različnimi deležniki na horizontalni in vertikalni ravni izvajalcev.

Področje VNDN, za katerega se v evropskem prostoru in tudi v Republiki Sloveniji uporablja tudi termin CZ v širšem smislu, se je v skoraj tridesetletni zgodovini nadgrajevalo in dopolnjevalo. Postopna nadgraditev je predvidena v Resoluciji o nacionalnem programu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v letih od 2016 do 2022, vsekakor pa se bo proces nadaljeval v naslednjem nacionalnem programu za obdobje od 2023 do 2030.

Predlogi strukturnih reform sistema odzivanja na kompleksne izredne dogodke povezane na podnebne spremembe temeljijo na:

1. Opolnomočenje nacionalnega organa CZ za odzivanje na nesreče in druge izredne dogodke znotraj državne uprave

URSZR mora dobiti dodatne vzvode za operativno izvajanje strategije odzivanja na vse kompleksne izredne dogodke v državi, povezovanje različnih resorjev, pripravo in implementacijo načrtov ter ocen tveganj, koordinacijo, usposabljanje itd. Organ bi v prihodnje moral dobiti pristojnost možnost horizontalnega povezovanja različnih resorjev.

URSZR bi s predlagano opolnomočitvijo še naprej skrbela za razvoj sistema VNDN na državni ravni, gasilstvo, državne enote civilne zaščite, sistem odzivanja na izredne dogodke, preventivo in ozaveščanje, izobraževanje in usposabljanje, pripravo državnih načrtov in ocen tveganj, enotni sistem komunikacij, skladiščenje zaščitne opreme itd. Naštete aktivnosti pa bi bile razširjene še na koordinacijo skupnega odziva na izredne dogodke, krizno komuniciranje, zagotavljanje informacijsko-komunikacijske podpore pri odzivanju na izredne dogodke, pripravo državnih načrtov z odzivom na operativni in strateški ravni ter organizacijo in izvedbo celovitih državnih vaj odzivanja na izredne dogodke.

Opolnomočenje URSZR za povečevanje integracije sistema CZ predvideva tudi prenovo kadrovskega načrta URSZR, ki že več let ostaja enak. Uveljavljana organizacija in kadrovska sestava omogočajo učinkovito delovanje podsistema ZRP, ne omogočajo pa zapolnitev vrzeli pri usklajevanju skupnega, celovitega odziva na kompleksne izredne dogodke. Dodaten predlog povečane integracije sistema je tudi iskanje boljših prostorskih rešitev, saj se tako URSZR kot tudi javne reševalne službe soočajo s prostorsko stisko. Pri tem podpiramo dolgoročno združevanje in razvoj prostorskih, tehničnih, logističnih in drugih zmogljivosti gasilcev, nujne medicinske pomoči, Civilne zaščite, Rdečega križa in drugih reševalnih služb na skupnih lokacijah oziroma v skupnih objektih zaradi povečevanja racionalnosti, učinkovitosti, pa tudi hitrejši odzivnosti ob različnih vrstah nesreč. V okviru skupnega državnega centra za civilno zaščito bi se vzpostavil tudi operativni in situacijski center spremljajočo infrastrukturo (spremljanje situacije v državi in širše ter podpora odločanju po vključenih resorjih in področjih) in povečani infrastrukturni pogoji za koordinacijske sestanke in seje Štabov CZ.

URSZR bi za izvajanje zgoraj navedene vizije morala imeti večjo samostojnost pri izvajanju finančne, kadrovske in nabavne politike.

2. Vloga poveljnikov in štabov CZ

Povečevati je potrebno vlogo Štabov CZ na vseh ravneh, predvsem pa na ravni podjetij oz. zavodov, občin, ministrstev, predvsem s stalnim vlaganjem v imenovani kader (izobraževanje) ter enotno metodologijo ter procese dela. Obvladovanje nesreč oz. izrednih dogodkov (ang. Disaster / Emergency / Crisis management) je multidisciplinarna stroka, ki mora biti podprta z vlaganjem v kader in krepitvijo stroke. To bo možno samo z povečevanjem organiziranosti in usposobljenosti.

Za uspešno vključevanje vseh državnih organov, reševalnih in strokovnih služb v enovit odziv na kompleksne izredne dogodke, je potrebno bolje definirati vlogo članov v Štabu civilne zaščite Republike Slovenije (ŠCZRS) pod vodstvom Poveljnika Civilne zaščite RS ter tudi v regijskih in občinskih ŠCZ. Članstvo mora biti povečano z namestniki posameznih funkcij, vzpostavljena pa mora biti tudi neposredna povezava ŠCZRS s štabi organiziranimi na drugih ravneh (ministrstva, občine, podjetja / zavodi).

Pri povečevanju integracije sistema CZ bi aktivno sodelovali člani štabov CZ na ministrstvih (oz. kriznih skupin), državnih organih, zavodih, javnih službah itn., ki bi znotraj lastnih organizacij izvajali podobne naloge za zagotavljanje lastne dejavnosti in sodelovali z URSZR pri tovrstnih nalogah na državni ravni (prispevali vsebino načrtov, sodelovali v vajah, na usposabljanjih...). Vodje omenjenih štabov CZ na izvedbeni ravni bi bili imenovani v Štab CZ RS, ki bi se aktiviral ob kompleksnem izrednem dogodku. Poveljnik CZRS bi operativno - strokovno usklajeval štabe CZ in odziv na naravne ali druge nesreče, v primeru kompleksnih izrednih dogodkov pa bi odziv usklajeval član štaba CZRS, na katerega področju dela se je izredni dogodek pojavil.

-

3. Izboljšana učinkovitost lokalnega in regijskega odziva na izredne dogodke

Sistem CZ temelji na načelu postopnosti, ki predvideva postopno vključevanje višjih teritorialnih in specialističnih resursov pri odzivu na dogodke. Lokalni odziv temelji predvsem na zmogljivostih občinskih služb in lokalnih operativnih enot.

Povečano integracijo je potrebno doseči s povečevanjem zavedanja potrebnosti in pomembnosti sistema odziva na izredne dogodke ter s krepitvijo usposobljenosti za obvladovanje nesreč oziroma izrednih dogodkov, ki je multidisciplinarna stroka in mora biti podprta z vlaganjem v kader in s krepitvijo stroke.

Dodatno je potrebno definirati vključenost občinskih služb in različnih javnih zavodov v pripravljenost in odziv ter v procese ozaveščenosti vključevati tudi župane.

Poseben poudarek je potrebno dati tudi na vzpostavitev pogojev za regijske in državne kapacitete, ki se organizirajo za pomoč izven svoje teritorialne pristojnosti. Strukturne reforme je potrebno izvesti z mislijo o prihodnji regionalizaciji Slovenije – ustanovitvi pokrajin. S tem bi se del pristojnosti države tudi s področja VNDN prenesel na regije oziroma pokrajine – skrb za regijske reševalne enote, razvoj civilne zaščite na regijski ravni, upravljanje regijski centrov 112, itd.

4. Uveljavljena enotna metodologija vodenja odziva na izredne dogodke

Potrebno je sistemsko uvesti enotno metodologijo vodenja odziva na dogodke (SVOD) in neprekinjenega delovanja (ISO standard Neprekinjenega poslovanja).

Pri uvajanju enotne metodologije SVOD je potrebno vključiti vse deležnike ter dopolniti in povečati število usposabljanj s področja vodenja intervencij ter drugih dogodkov.

Način uvedbe reforme

Pripravo prenovljene strategije zahteva spremembe v Doktrini ZRP ter v Zakonu o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Vsakršna nadgradnja sistema mora biti podprta s povečevanjem finančnih in kadrovskih virov, kot predpogoj za povečevanje učinkovitosti.

Konkretni projekti za doseg reform:

Zap št.	Naziv reforme	Kratek opis	vrednost
1	<u>Povečanje integracije sistema VNDN oz. CZ,</u> <u>s poudarkom na veljavni CSR za 2020 in 2021</u> https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/2020-european-semester-csr-comm-recommendation-slovenia_sl.pdf) - 1. v skladu s splošno odstopno klavzulo sprejme vse potrebne ukrepe za učinkovit odziv na epidemijo	Povečana integracija sistema CZ temelji na viziji (ponovne) določitve deležnikov v sistemu in njihovo vlogo pri odzivanju na vse bolj kompleksne izredne dogodke ter njihovo opolnomočenje (organiziranje, usposabljanje, opremljanje ter ustrezna infrastruktura) za učinkovitejšo pripravljenosti in odziv na nesrečo ter večjo povezljivost med različnimi deležniki na horizontalni in vertikalni ravni izvajalcev. 1. Opolnomočenje nacionalnega organa CZ za odzivanje na nesreče in druge izredne dogodke znotraj državne uprave Dolgoročno združevanje in razvoj prostorskih, tehničnih, logističnih in drugih zmogljivosti gasilcev, nujne medicinske pomoči, Civilne zaščite, Rdečega križa in drugih reševalnih služb na skupnih lokacijah oziroma v skupnih objektih zaradi povečevanja racionalnosti, učinkovitosti, pa tudi hitrejše odzivnosti ob različnih vrstah nesreč. V okviru skupnega državnega centra za civilno zaščito bi se vzpostavil tudi operativni in situacijski center spremljajočo infrastrukturo (spremljanje situacije v državi in širše ter podpora odločanju po vključenih resorjih in področjih) in povečani infrastrukturni pogoji za koordinacijske sestanke in seje Štabov CZ 2. Vloga poveljnikov in štabov CZ Povečevati je potrebno vlogo Štabov CZ na vseh ravneh, predvsem pa na ravni podjetij oz.	Potrebna sredstva NG EU: <u>25 mio EUR</u> in sicer: Vrednost reformnega dela -1 za NG EU: <u>15 mio EUR</u>

	zavodov, občin, ministrstev, predvsem s stalnim vlaganjem v imenovani kader (izobraževanje) ter enotno metodologijo ter procese dela. Obvladovanje nesreč oz. izrednih dogodkov (ang. Disaster / Emergency / Crisis management) je multidisciplinarna stroka, ki mora biti podprta z vlaganjem v kader in krepitev stroke. To bo možno samo z povečevanjem organiziranosti in usposobljenosti. 3. Izboljšana učinkovitost lokalnega in regijskega odziva na izredne dogodke Lokalni odziv temelji predvsem na zmogljivostih občinskih služb in lokalnih operativnih enot. Poseben poudarek je potrebno dati tudi na vzpostavitev pogojev za regijske in državne kapacitete, ki se organizirajo za pomoč izven svoje teritorialne pristojnosti. Strukturne reforme je potrebno izvesti z mislijo o prihodnji regionalizaciji Slovenije – ustanovitvi pokrajin. S tem bi se del pristojnosti države tudi s področja VNDN prenesel na regije oziroma pokrajine: - skrb za regijske reševalne enote (oprema, vozila z dvigali, kontejnerji,...), - razvoj civilne zaščite na regijski ravni – infrastruktura in kadri, - upravljanje regijski centrov 112, itd. 4. Uveljavljena enotna metodologija vodenja odziva na izredne dogodke Potrebno je sistemsko uvesti enotno metodologijo vodenja odziva na dogodke (SVOD) in neprekinjenega delovanja (ISO standard Neprekinjenega poslovanja). Pri uvajanju enotne metodologije SVOD je potrebno vključiti vse deležnike ter dopolniti in povečati število usposabljanj s področja vodenja intervencij ter drugih dogodkov.	Vrednost reformnega dela -2 za NG EU: <u>1 mio EUR</u> Vrednost reformnega dela -3 za NG EU: <u>7 mio EUR</u> Vrednost reformnega dela -4 za NG EU: <u>2 mio EUR</u>
--	--	---